

Auditikompendium

Noorte töötus ja noorte integreerimine tööturule

Aastail 2013–2017 avaldatud auditiaruanded

Kontakt: www.contactcommittee.eu

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2018

© Euroopa Liit, 2018

Allikas: Euroopa Liidu kõrgeimate kontrolliasutuste kontaktkomitee. Euroopa Liidu autoriõigusega mittehõlmatud fotode ja muu materjali kasutamiseks ja reprodutseerimiseks tuleb taotleda luba otse autoriõiguste valdajalt. Malta kaart, lk 70: © EuroGeographics.

Print	ISBN 978-92-872-9353-4	doi:10.2865/9927	QJ-02-18-054-ET-C
PDF	ISBN 978-92-872-9360-2	doi:10.2865/796446	QJ-02-18-054-ET-NAvasõna

2017. aasta oktoobris toimus Luxembourgis Euroopa Kontrollikoja juhatusel Euroopa Liidu kõrgeimate kontrolliasutuste kontaktkomitee koosolek, kus kõrgeimate kontrolliasutuste juhid arutasid selle üle, kuidas kõrgeimad kontrolliasutused saaksid kaasa aidata sellele, et ELi kodanikud hakkaksid riiklikke ja ELi institutsioone taas usaldama. Ühtlasi kaaluti uusi audititooteid ja seda, kuidas teha kõrgeimate kontrolliasutuste töö tulemused Euroopa Liidu kodanikele laiemalt kättesaadavaks.

Käesolev auditikompendum on üks kontaktkomitee kavandatud uutest audititoodetest. See täiendab komitee teisi publikatsioone, suurendades teadlikkust Euroopa Liidu kõrgeimate kontrolliasutuste viimase aja audititööst.

Esimeses väljaandes keskendutakse noorte töötusele ja noorte tööturule integreerimisele. Need on tähtsad päevakorraküsimused enamiku ELi liikmesriikide ja Euroopa Liidu institutsioonide jaoks. Tööhõive kõrge tase on Euroopa Liidu strateegia „Euroopa 2020“ üks põhieesmärke ning liikmesriigid on investeerinud märkimisväärse osa oma riiklikest rahastamisvahenditest noorte töötuse vastu võitlemisse ja uute töökohtade loomisse. Selleks et riiklike projektide mõju suurendada, toetatakse neid investeeringuid tihti ELi vahenditest – tõsiasi, mis ei ole jäänud märkamata ka ELi kõrgeimatel kontrolliasutustel, kelle eesmärk on tagada, et kõnealuste vahendite kasutus oleks tulemuslik.

Auditikompendum sisaldab üldist sissejuhatust noorte tööhõive teemasse ning ELi ja liikmesriikide rolli selles poliitikavaldkonnas, samuti ülevaadet ELi kõrgeimate kontrolliasutuste valitud auditite kohta, mis on tehtud alates 2010. aastast, ja nende töö kokkuvõtet. Kui soovite kõnealuste auditite kohta lisateavet, pöörduge asjaomaste kõrgeimate kontrolliasutuste poole.

Loodame, et auditikompendumist saab teile kasulik teabeallikas.

Ivan Klešić
Horvaatia Riigikontrolli president
Kontaktkomitee eesistuja

Klaus-Heiner Lehne
Euroopa Kontrollikoja president
Projektijuht

03	Lugupeetud lugeja
08	Lühendid
10	Kontaktkomitee ja selle ülesanded
11	Kokkuvõte
12	I OSA. Tööhõivepoliitika valdkond
12	Õiguslik alus ja ajalooline kujunemine
17	ELi noorte tööhõive valdkonna poliitika ja meetmed
21	Noorte tööturustatistika (2008–2016)
24	Noorte pikaajaline töötus
31	II OSA. Ülevaade kõrgeimate kontrolliasutuste tööst
31	Sissejuhatus
32	Auditimetoodika
33	Auditeeritud ajavahemik
35	Tööhõivepoliitika elluviimine
36	Haridussüsteemide kohandamine
37	Tööotsimismeetmete täiustamine
38	Seiresüsteemid
39	Otsest tööhõivet pakkuvad programmid
39	Avalikustamine
40	Auditite järelmeetmed
41	III OSA. Kõrgeimate kontrolliasutuste aruannete kokkuvõte
41	Euroopa Kontrollikoda
	Noorte töötus: kas ELi poliitika on midagi muutnud? Hinnang noortegarantiile ja noorte tööhõive algatusele
44	Belgia riigikontroll
	<i>Cour des Comptes/Rekenhof/Rechnungshof</i>
	Auditaruanne haridussüsteemi ja tööturu vastavusse viimise kohta

- 47 **Bulgaaria riigikontroll**
Сметна палата на Република България
Audit ülikooli lõpetanute edasise karjääri ja rände seire kohta
- 51 **Saksamaa riigikontroll**
Bundesrechnungshof
Audit väheste oskustega noorte toetamise kohta
- 55 **Prantsusmaa riigikontroll**
Cour des comptes
Noorte juurdepääs tööhõivele: võimaluste loomine ja riikliku toetuse kohandamine
- 58 **Itaalia riigikontroll**
Corte dei Conti
Riikliku projekti „500 noort kultuuri valdkonda“ audit
- 61 **Leedu riigikontroll**
Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė
Avalik auditiaruanne: kutseõppe võimaluste ärakasutamine
- 64 **Luksemburgi Suurhertsogiriigi riigikontroll**
Cour des Comptes du Grand-Duché de Luxembourg
2011. ja 2014. aasta järelaruanne töötuse vastu võitlemise meetmete kohta
- 67 **Ungari riigikontroll**
Állami Számvevőszék
Koordineeritud audit kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteemi kohta
- 70 **Malta riiklik kontrolliasutus**
Uffiċċju Nazzjonali tal-Verifika (Malta)
Struktuurifondide panus strateegiasse „Euroopa 2020“ tööhõive ja hariduse valdkonnas
- 73 **Poola riigikontroll**
Najwyższa Izba Kontroli
Õppepraktika ja töötutele pakutavad tööpraktika kohad avaliku halduse asutustes
- 77 **Portugali riigikontroll**
Tribunal de Contas
Noorte tööalase konkurentsivõime edendamise strateegilise kava „Impulso Jovem“ audit
- 80 **Slovaki Vabariigi riigikontroll**
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Audit, milles käsitletakse valitud ülikoolide lõpetanute tööturul eduka osalemise ettevalmistamiseks eraldatud riigieelarve vahendite tõhusat ja tulemuslikku kasutamist ja valitud majandusnäitajate ning õppimis- ja õpetamisprotsessis rakendatud näitajate saavutamist
- 83 **Ühendkuningriigi riiklik kontrolliasutus**
UK National Audit Office
Väärtuse loomine õpipoisiõppe programmi kaudu
- 86 **Alates 2010. aastast noorte töötusega seotud audititöös osalevate ELi kõrgeimate kontrolliasutuste nimekiri**

Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF): fondi eesmärk on edendada Euroopa Liidu sisest majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust, vähendades regionaalset ebavõrdsust peamiselt ettevõtetele antava finantstoetuse kaudu, millega toetatakse taristu loomist ja tootlikke töökohti loovaid investeeringuid.

Euroopa Sotsiaalfond (ESF): fond, mille eesmärk on tugevdada Euroopa Liidu sisest majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust, parandades tööhõivet ja töövõimalusi (peamiselt koolitusmeetmete kaudu), ergutades tööhõive taseme tõusu ning luues rohkem ja paremaid töökohti.

Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI): Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusel põhinev investeeringute toetusmehhanism, mida rakendatakse Euroopa Investeeringupanga ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud lepinguga, mille eesmärk on kaasata rahastamisvahendeid strateegiliste projektide elluviimiseks ELis.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid (ESIF): Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond, Ühtekuuluvusfond, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfond, mis koondati 2014.–2020. aasta perioodi mitmeaastase finantsraamistiku alla ühiste eeskirjadega (määrus (EL) nr 1303/2013 – ühissätete määrus). Nende üldine eesmärk on vähendada regionaalset ebavõrdsust ELis.

Mõju: pikemaajalised sotsiaalmajanduslikud muutused tulemuslikkuse hindamiseks, mis ilmnevad kindla aja jooksul pärast mõne projekti või programmi rakendamist.

NEET-noored: mittetöötavad ja mitteõppivad noored. Sellesse rühma kuuluvad ka töötud ja majanduslikult mitteaktiivsed inimesed.

Noored: noorte tööhõive/töötuse kontekstis käsitletakse noortena inimesi vanuses 15–25 eluaastat või mõnes liikmesriigis 15–29 eluaastat.

Noorte tööhõive määr: oluline näitaja, mille abil saab jälgida olukorda tööturul. 15–29-aastaste vanuserühma puhul on see 15–29-aastaste töötavate noorte osakaal kõikidest selle vanuserühma noortest.

Noorte töötuse määr: 15–24-aastaste vanuserühma kuuluvate töötute protsent kogu selle vanuserühma tööjõust (nii töötavad kui ka töötud).

Noorte töötuse osakaal: töötute noorte protsent kõikidest selle vanuserühma noortest (mitte ainult majanduslikult aktiivsed, vaid ka mitteaktiivsed inimesed, nagu üliõpilased).

Noortegarantii: kõikide ELi liikmesriikide võetud kohustus tagada, et kõik alla 25-aastased noored saavad hiljemalt nelja kuu möödudes töötuks jäämisest või formaalharidussüsteemist lahkumisest töö, haridustee jätkamise, õpipoisiõppe või praktika kvaliteetse pakkumise. Selle aluseks on nõukogu poolt 2013. aasta aprillis Euroopa Komisjoni ettepanekul vastu võetud soovitus.

Rakenduskava: Euroopa Komisjoni heakskiidetud kava liikmesriigis tehtavate ELi rahastatavate investeeringute kohta. See on omavahel seotud prioriteetide kogum, mis hõlmab meetmeid, mille raames projekte mitmeaastases finantsraamistikus seitsme aasta jooksul kaasrahastatakse.

Tulem: sekkumise abil saavutatud vahetu muutus (nt tänu koolitusele töökoha leidnud koolitatavad). Tulemid võivad olla nii oodatud kui ootamatud, positiivsed või negatiivsed.

Tulemus: projekti või programmi mõõdetav vahetu mõju tulemuslikkuse hindamiseks.

Tööhõivekomitee: nõukogu peamine nõuandev komitee tööhõive- ja sotsiaalküsimustes tööhõive valdkonnas.

Tööjõu liikuvus: iga ELi kodaniku õigus töötajate liikumisvabadusele, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 45. See hõlmab töötajate õigusi seoses liikumis- ja elamisvabadusega, pereliikmete riiki sisenemise ja elama asumise õigust ning õigust töötada teises liikmesriigis ja saada asjaomase liikmesriigi kodanikega võrdse kohtlemise osaliseks. Teatavates riikides kehtivad uute liikmesriikide kodanikele piirangud.

ADEM:	Luksemburgi tööhõive arengu agentuur
DfE:	Ühendkuningriigi haridusministeerium
EES:	Euroopa tööhõivestrategia
EL:	Euroopa Liit
ELi leping:	Euroopa Liidu leping
ELTL:	Euroopa Liidu toimimise leping
EMMI:	Ungari inimressursside ministeerium
EPSR:	Euroopa sotsiaalõiguste sammas
ERF:	Euroopa Regionaalarengu Fond
ESF:	Euroopa Sotsiaalfond
GCTS:	kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteem
IEFP:	Portugali tööhõive- ja koolitusvaldkonna riiklik asutus (Instituto do Emprego e Formação Profissional)
ISSAI:	kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelised standardid

MTEESS:	tööjõu-, tööhõive- ning sotsiaal- ja solidaarse majanduse ministeerium
NEET:	mittetöötavad ja mitteõppivad noored
pp:	protsendipunkt
STEM:	teadus, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (tööturu valdkonnad)
VET:	Kutseharidus ja väljaõpe

Kontaktkomitee on iseseisev, sõltumatu ja mittepoliitiline kogu, kuhu kuuluvad Euroopa Liidu (EL) liikmesriikide kõrgeimate kontrolliasutuste juhid ja Euroopa Kontrollikoja president. See toimib foorumina, kus arutatakse ja lahendatakse ELiga seonduvaid ühishuviküsimusi.

Seda silmas pidades on kontaktkomitee võtnud endale kohustuseks edendada dialoogi ja koostööd auditite ning sellega seonduva tegevuse vallas. Komitee võtab vastu ja edendab ühiseid seisukohti auditite ja aruandekohustusega seotud küsimustes ja toetab oma liikmeid ning ELi kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide kõrgeimaid kontrolliasutusi.

Tänu tõhusamale liikmetevahelisele koostööle aitab kontaktkomitee suurendada välisauditite tulemuslikkust ja aruandekohustuse täitmist ELis ning parandada ELi kodanike hüvanguks ELi finantsjuhtimist ja head juhtimistava.

Kontaktkomitee loodi 1960. aastal. Selle eesistumine roteerub kõrgeimate kontrolliasutuste vahel igal aastal. Kontaktkomiteel puudub ametlik tegevuskoht ja sekretariaat ning Euroopa Kontrollikoda pakub komiteele haldustuge.

Kontaktkomitee kohta leiab teavet veebiaadressilt www.contactcommittee.eu.

Noorte olukord tööturul, mida mõjutasid drastiliselt 2008. aastal alanud majandus- ja finantskriisi tagajärjed, on Euroopa Liidu ja liikmesriikide üks peamisi mureküsimesi. Kuigi noorte töötus on pärast selle kõrgeima taseme saavutamist 2013. aastal enamikus liikmesriikides langenud, on see jätkuvalt tõsine probleem: 2016. aastal ei suutnud tööd leida 4,2 miljonit Euroopa noort ja pikaajaliselt töötute noorte osakaal on endiselt suur.

Noorte tööhõive küsimuse eest vastutavad peamiselt riikide ja piirkondade valitsusasutused. Euroopa Liit toetab ja vajaduse korral täiendab nende pingutusi võitluses töötusega.

Kuna noorte töötuse probleemiga tegelemiseks on loodud üha rohkem programme ja investeeritud üha rohkem riiklikke vahendeid, on paljud ELi liikmesriikide kõrgeimad kontrolliasutused kaasanud oma tööprogrammidesse sellega seonduvad auditid.

Käesolev auditikompendium algab üldise ülevaate ja selgitusega tööhõivepoliitika ajaloolise kujunemise kohta Euroopa Liidus. Sellele järgneb noorte töötuse valdkonna mõningate põhiprobleemide kirjeldus.

Auditikompendiumi teises osas on esitatud kokkuvõte 13 liikmesriigi (Belgia, Bulgaaria, Saksamaa, Prantsusmaa, Ungari, Itaalia, Leedu, Luksemburg, Malta, Poola, Portugal, Slovakkia ja Ühendkuningriik) kõrgeima kontrolliasutuse läbiviidud valitud auditite tulemustest. Kõnealustes valitud auditites käsitleti tulemuslikkusega seotud probleemide olulisi aspekte, keskendudes tööhõivepoliitika, programmide ja elluviidud projektide tõhususele, tulemuslikkusele ja/või säästlikkusele.

Auditikompendiumi kolmas osa sisaldab põhjalikke teabelehti 13 liikmesriigi kõrgeimate kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja poolt läbi viidud valitud auditite kohta.

Õiguslik alus ja ajalooline kujunemine

1. ELil ja liikmesriikidel on tööhõive ja sotsiaalpoliitika valdkonnas jagatud pädevus. ELi meetmete hulka kuuluvad riikide poliitika kooskõlastamine ja jälgimine, parimate tavade vahetamine, töötajate õigusi käsitlev õigusloome ning sotsiaalkindlustuse korralduse koordineerimine. Tööhõivepoliitikat käsitlevad peamised õigusaktid on ELis välja kujunenud aja jooksul ning alljärgnevas peatükis on kirjeldatud selle arengu põhietappe.

ELi tööhõivepoliitika õiguslik alus

2. Tööhõivepoliitika õiguslik alus ELi tasandil on Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõige 3: „Liit rajab siseturu. Liit taotleb Euroopa säästvat arengut, mis põhineb tasakaalustatud majanduskasvul, hindade stabiilsusel ja kõrge konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel, **mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive** ja sotsiaalne progress (...)“.

3. Peale selle on Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud¹, et liikmesriigid ja liit püüavad välja arendada **kooskõlastatud tööhõivestrategieid**, eelkõige edendada kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelist tööjõudu ning majanduslikele muudatustele reageerivaid tööturges, ning et liikmesriigid aitavad oma tööhõivepoliitikaga kaasa nende eesmärkide saavutamisele.

4. Lisaks aitab liit kaasa² „**kõrge tööhõivetaseme saavutamisele**, soodustades koostööd liikmesriikide vahel ning toetades ja vajaduse korral täiendades nende meetmeid.“ Ühtlasi on ELi ja liikmesriikide ühine eesmärk sotsiaal- ja tööhõivevaldkonnas **edendada tööhõivet**³.

5. Eespool nimetatud aluslepingute artiklid on sündinud pika arenguprotsessi tulemusena, mis sai alguse Rooma lepingust (1957). Maastrichti lepinguga (1992) lisati aluslepingule sotsiaalpoliitika kokkulepe ja sotsiaalpoliitikat käsitlev protokoll (sotsiaalvaldkonna peatükk⁴). Selles kokkuleppes kinnitati veel kord põhimõtteid, mis olid mõni aasta varem sätestatud ühenduse hartas töötajate sotsiaalsete põhiõiguste kohta (1989)⁵. Tööhõive ja sotsiaalkaitse kõrge taseme edendamine sai ametlikult üheks Euroopa Ühenduse eesmärkidest siiski alles Amsterdami lepinguga (1997). Alljärgneval joonisel 1 on kujutatud õigusaktide ja tööhõivepoliitika, eriti noorte tööhõive algatuse põhilist arengut alates 1957. aastast.

1 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 145 ja 146.

2 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 147.

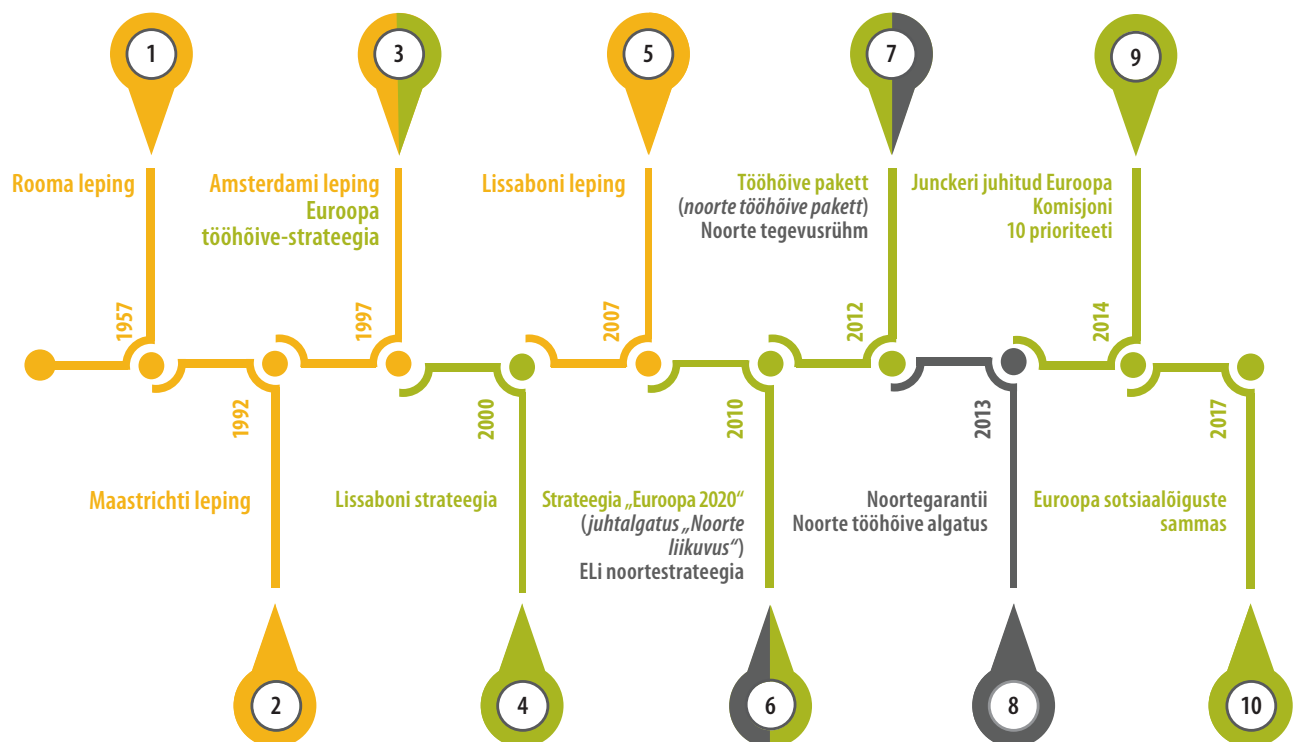
3 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 151.

4 Sotsiaalpoliitikat käsitlev protokoll nr 14.

5 Hartas tunnustati töötajate sotsiaalsete põhiõigustena järgimisi õigusi: liikumisvabadus, tööhõive ja töötasu, elu- ja töötingimuste parandamine, sotsiaalkaitse, ühinemisvabadus ja kollektiivlääbirääkimised, kutseõpe, meeste ja naiste võrdne kohtlemine, teavitamine ja konsulteerimine ning töötajate osalemine, töötervishoid ja tööohutus, laste ja noorukite kaitse, eakate õigused ning puudega inimeste õigused.

Joonis 1. Tööhõive valdkonna peamised õigusaktid ja poliitilised algatused (aastatel 1957–2017)
(Euroopa Kontrollikoda)

Õigusaktid ja (noortega seotud) poliitilised algatused

Amsterdami leping (1997) ja Euroopa tööhõivestrateegia

6. Amsterdami lepinguga (1997) saavutati murranguline etapp ELi sekkumises tööhõive ja sotsiaalpoliitika valdkonnas. Aluslepingule lisati uus tööhõive jaotis⁶, millega lisati ELi eesmärkide hulka eesmärk edendada tööhõive kõrget taset ning võimaldada ELil koostööstatud strateegia⁷ ehk Euroopa tööhõivestrateegia⁸ raames vastu võtta suuniseid ja esitada soovitusi liikmesriikidele, tuginedes avatud koordineerimise meetodile. Ühtlasi oli see esimene kord, mil aluslepingutes mainiti sõnaselgelt sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemist.

7. Uus avatud koordineerimise meetod hõlmas ELi ja liikmesriikide vahelist koostööd, mille aluseks olid ühised poliitilised suunised ja ELi tasandil seatud eesmärgid ning nende ülekandmine riiklikku ja piirkondlikku poliitikasse. Selleks et avatud koordineerimise meetodit täiendada, loodi vastastikuse õppe toetamiseks perioodilise jälgimise, hindamise ja vastastikuse järelevalve protsess⁹. Alusleping sisaldas muu hulgas sätet nõuandva tööhõivekomitee¹⁰ loomise kohta, et edendada liikmesriikide tööhõive- ja tööturupoliitika koostööstatamist.

Lissaboni strateegia (2000) ja integreeritud tööhõivesuunised

8. 2000. aasta märtsis käivitunud Lissaboni strateegia oli järgmine samm, millega tunnustati tööhõive- ja sotsiaalvaldkonna küsimuste olulisust ELi majanduskasvu ja konkurentsi jaoks ning laiendati avatud koordineerimise meetodit teistele poliitikavaldkondadele. Lissaboni strateegia kutsus üles looma 2010. aastaks rohkem ja paremaid töökohti ning saavutama suuremat sotsiaalset ühtekuuluvust. Peamised vahendid selle eesmärgi saavutamiseks olid avatud koordineerimise laiendamine suurele hulgale poliitikavaldkondadele, nagu pensionid, tervishoid ja hooldusvaldkond – nn **sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse avatud koordineerimise meetod** –, ning Euroopa Ülemkogu juhtiva ja koordineeriva rolli tugevdamine.

9. Lissaboni strateegia taaskäivitati 2005. aastal pärast selle vahehindamist ning see keskendus nüüd tugevamale ja püsivamale majanduskasvule ning rohkemate ja paremate töökohtade loomisele¹¹. Kehtestati uus juhtimisstruktuur, mis põhines liikmesriikide ja ELi institutsioonide vahelise partnerluse käsitusel. Lissaboni strateegia vahehindamise raames 2005. aastal kaasati Euroopa tööhõivestrateegia osana vastu võetud **tööhõivesuunised majanduskasvu ja tööhõive koostööstatustesse**.

6 Aluslepingu konsolideeritud versiooni VIII jaotis (endine Via jaotis).

7 Euroopa Parlament (2015), *Sotsiaal- ja tööhõivepoliitika: üldpõhimõtted*. Euroopa Liidu teabelehed.

8 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 145–150.

9 Euroopa Parlament (2016), „*Mainstreaming Employment and Social Indicators into Macroeconomic Surveillance*“ (Tööhõive aspekti ja sotsiaalsete näitajate arvestamine makromajanduslikus järelevalves).

10 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 150.

11 KOM (2005) 24, *Koostöö majanduskasvu ja töökohtade nimel – Lissaboni strateegia uus algus*.

Lissaboni leping (2007) ja strateegia „Euroopa 2020“ (2010): tööhõivealane eesmärk

10. 2007. aastal viidi Lissaboni lepinguga sisse järgmised olulised muudatused ELi sotsiaal- ja tööhõivevaldkonna eesmärkidesse. Uues **horisontaalses sotsiaalklauslis** rõhutati, et „oma poliitika ja meetmete määratlemisel ja rakendamisel võtab liit arvesse **kõrge tööhõive taseme edendamise**, piisava sotsiaalse kaitse tagamise, sotsiaalse tõrjutuse vastase võitluse ning hariduse, koolituse ja inimeste tervise kaitse kõrge tasemega seotud nõudeid“¹².

11. Kolm aastat hiljem ehk 2010. aastal sai **tööhõivest** üks viiest **peamisest eesmärgist strateegias „Euroopa 2020“**, mis on ELi aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu kõikehõlmav strateegia. Selle peamise eesmärgiga soovitakse suurendada 20–64-aastaste üldist tööhõive määra 2020. aastaks 75%-ni. Seda eesmärki toetavad kaks teist peamist eesmärki, mis on ühtlasi sellega seotud:

- sotsiaalne kaasamine ja vaesuse vastu võitlemine: tuua vähemalt 20 miljonit inimest vaesuse ja tõrjutuse ohust välja;
- haridus: vähendada koolist väljalangenute osakaalu 10%-ni ja suurendada kolmanda taseme või sellega samaväärse haridustsükli läbinute 30–34-aastaste osakaalu vähemalt 40%-ni.

12. Alates 2010. aastast on strateegia „Euroopa 2020“ peamised tööhõive- ja sotsiaalvaldkonna eesmärgid kasutatud Euroopa tööhõivestrateegia võrdlusanalüüsi alusena. Euroopa tööhõivestrateegia rakendamine toimub **Euroopa poolaasta** raames, mis tagab raamistiku makromajandus-, eelarve-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika arengu koordineerimiseks ja jälgimiseks korduvate iga-aastaste tsüklitena, edendades poliitika tihedat koordineerimist ELi liikmesriikide ja ELi institutsioonide vahel. Euroopa tööhõivestrateegia rakendamine – mida toetab tööhõivekomitee töö – koosneb täpsemalt neljast alljärgnevast Euroopa poolaasta etapist.

- **Tööhõivesuunised** on Euroopa Komisjoni kavandatud, liikmesriikide valitsuste heaks kiidetud ning Euroopa Liidu Nõukogu vastu võetud tööhõivepoliitika ühised prioriteedid ja eesmärgid. Tööhõivesuunised võeti integreeritud suuniste paketti esmakordselt vastu 2005. aastal koos majanduspoliitika üldsuunistega ja neid uuendati 2010. aastal seoses strateegiaga „Euroopa 2020“.
- Euroopa Komisjon koostab **ühise tööhõivearuande**, mis põhineb: a) Euroopa tööhõiveolukorra hindamisel, b) tööhõivesuuniste rakendamisel ning c) peamiste tööhõive- ja sotsiaalnäitajate tulemustabeli hindamisel. Aruande avaldab Euroopa Komisjon ja võtab vastu Euroopa Liidu Nõukogu. Ühine tööhõivearuanne kuulub nüüd iga-aastase majanduskasvu analüüsi juurde.
- Liikmesriikide valitsused esitavad **riiklikud reformikavad** ning Euroopa Komisjon analüüsib neid, et tagada kooskõla strateegiaga „Euroopa 2020“. Riiklikud reformikavad põhinevad tööhõivesuunistel ja neile tuginetakse ka riigipõhiste soovitusete väljatöötamisel.
- Euroopa Komisjon avaldab riiklike reformikavade analüüsile tuginedes **riikide kohta aruanded**, milles analüüsitakse liikmesriikide sotsiaalmajanduslikku poliitikat, ning koostab seejärel **riigipõhised soovitused**¹³.

12 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 9.

13 Vt <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=et>.

13. Strateegias „Euroopa 2020“ on ühtlasi kavandatud seitsme juhtalgatuse loomine. Neist kolm jäävad tööhõive ja sotsiaalküsimuste valdkonda:

- „**Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava**“ eesmärk on uuendada paindlikkuse ja turvalisuse poliitikat, et parandada tööturu toimimist, aidata inimestel arendada tulevikus vajaminevaid oskusi ja parandada töökohtade kvaliteeti ning töötingimusi;
- „**Noorte liikuvus**“ edendab haridust ja koolitust, aitab noortel välismaal õppida ja lihtsustab töökoha leidmist ning
- „**Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogramm**“ aitab levitada parimaid tavasid ning sellest rahastatakse sotsiaalse kaasatuse toetamist ja diskrimineerimisvastast võitlust.

14. 2012. aastal võttis Euroopa Komisjon vastu **tööhõive paketi**¹⁴ ehk poliitikadokumendid, mis käsitlevad seda, kuidas on ELi tööhõivepoliitika seotud hulga teiste poliitikavaldkondadega, mis toetavad arukat, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu. Selles selgitati välja ELi suurima kasvupotentsiaaliga tööturusektorid ja kõige tulemuslikumad viisid, kuidas ELi riigid saaksid rohkem töökohti luua. Pakett sisaldas ettepanekuid meetmete kohta, mis toetavad töökohtade loomist, taastavad tööturu dünaamika ning parandavad ELi juhtimist. Tööhõivepakett hõlmas ka **noorte tööhõive paketti**.

15. Junckeri juhitud uus Euroopa Komisjoni koosseis seadis 2014. aastal **kümme poliitilist prioriteeti**, mis pidid aitama Euroopa Komisjonil täita talle viieks aastaks antud poliitilisi volitusi. Poliitiliste suuniste esimene prioriteet on **töökohtade loomise, majanduskasvu ja investeringute soodustamine**, mis hõlmab ka Euroopa investeerimiskava¹⁵ rakendamist.

16. Euroopa Parlament, nõukogu ja Euroopa Komisjon kinnitasid hiljuti 2017. aasta novembris toimunud sotsiaaltippkohtumisel ühiselt oma pühendumust **Euroopa sotsiaalõiguste sambale**¹⁶, mille president Juncker tegi esmakordselt teatavaks oma 2015. aasta kõnes olukorra kohta Euroopa Liidus ning mille Euroopa Komisjon esitas 2017. aasta aprillis. Euroopa sotsiaalõiguste sambas on esile toodud 20 kesket põhimõtet ja õigust, mis on jagatud kolme kategooriasse: võrdsed võimalused ja juurdepääs tööturule, õiglased töötingimused ning sotsiaalkaitse ja sotsiaalne kaasamine. Sotsiaalsambaga on seotud sotsiaalvaldkonna tulemustabel, mis aitab tulemusi jälgida.

14 COM (2012) 173 final.

15 Vt https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_en.

16 COM (2017) 250.

ELi noorte tööhõive valdkonna poliitika ja meetmed

17. ELil on noorte tööhõive valdkonnas samad volitused ja võimalused mis täiskasvanute puhul, nagu on eespool kirjeldatud. Küll aga täiendab neid laiaulatuslikum ELi noortestrategia. EL toetab noorte tööhõivet, tööalast konkurentsivõimet ja sotsiaalset kaasamist eeskätt oma uute töökohtade, majanduskasvu ja investeringute tegevuskava, strateegia „Euroopa 2020“ ning selliste ELi vahendite kaudu nagu programm „Erasmus+“, Euroopa Sotsiaalfond (ESF) ning noorte tööhõive algatus¹⁷.

ELi noortestrategia (2010)

18. ELi riikide ministrite kokkulepitud **ELi noortestrategia** sätestab aastateks 2010–2018 koostööraamistiku kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 6 ja 165. Sel on kaks peamist eesmärki:

- o luua hariduses ja tööturul kõikidele noortele rohkem ja võrdseid võimalusi;
- o ergutada noori ühiskonnas aktiivselt osalema¹⁸.

19. ELi noortepoliitika põhirõhk on sellel, et saavutada kõikide noorte suurem sotsiaalne kaasatus, aktiivsem osalemine demokraatias ja kodanikuühiskonnas ning hõlpsam astumine täiskasvanuelli, pöörates eriti suurt tähelepanu noorte tööturule kaasamisele¹⁹. Need eesmärgid saavutatakse kahetise lähenemisviisi abil, mis hõlmab

- o **konkreetsed noortealgatusi**, mis on suunatud noortele, et ergutada mitteformaalset õppimist, osalemist, vabatahtlikku tegevust, noorsootööd, liikuvust ja teabevahetust, ning
- o **sektoriüleste algatuste integreerimist**, mis aitab tagada, et noorte probleemidega arvestatakse poliitika ja meetmete väljatöötamisel, elluviimisel ja hindamisel ka teistes noori oluliselt mõjutavates valdkondades nagu haridus, tööhõive, tervishoid ja heaolu.

20. ELi noortestrategias on kavandatud algatusi kaheksas valdkonnas, sealhulgas tööhõive ja ettevõtluse alal. Liikmesriigid on esmavastutavad oma tööhõive-, haridus-, koolitus- ja noortepoliitika eest, kuid Euroopa Liidu roll on liikmesriikide püüdluste toetamine, mida on tehtud juba aastaid²⁰. Strateegiat viivad ellu ELi liikmesriigid ja seda toetab Euroopa Komisjon.

17 Vt <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1176&langId=en>

18 Vt https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en

19 Euroopa Komisjon (2015), „EU Youth Report 2015“ (ELi noortearuanne 2015).

20 COM (2016) 640 final.

Juhtalgatus „Noorte liikuvus“ (2010)

21. Juhtalgatus „Noorte liikuvus“ on osa aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegiast „Euroopa 2020“ ning näeb ette laiaulatusliku paketi, mis koosneb noortele suunatud haridus- ja tööhõivealastest meetmetest, sealhulgas **noortele pakutavate võimaluste algatusest**²¹ (2011) ja **algatusest „Sinu esimene EURESe töökoht“**²². Juhtalgatuse üldised eesmärgid on parandada noorte haridustaset ja tööalast konkurentsivõimet, vähendada noorte töötust ning suurendada noorte tööhõive määra.

22. **Noortele pakutavate võimaluste algatus**, mille Euroopa Komisjon võttis vastu 2011. aastal, oli konkreetselt suunatud mittetöötavatele ja mitteõppivatele noortele ja selle eesmärk oli viia liikmesriikide ja ELi konkreetsed meetmed kokku prioriteetidega, mis olid kindlaks määratud

- o strateegias „Euroopa 2020“,
- o Euroopa Liidu Nõukogu 2011. aasta juuni järel dustes noorte tööhõive kohta²³ ning
- o Euroopa Liidu Nõukogu soovitusel varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta²⁴.

23. **Algatus „Sinu esimene EURESe töökoht“** on nn suunatud liikuvuskava. Selliste kavade eesmärk on täita vabu töökohti teatavas sektoris, teataval kutsealal, teatavas riigis või riikide rühmas või toetada teatavaid keskmiselt suurema liikuvusega töötajate rühmi nagu noored. Riikide tööturuasutuste rakendatavas kavas saavad osaleda noored (kuni 35-aastased) kandidaadid ja tööandjad EL 28-st, Norrast ja Islandilt, ning selle eesmärk on aidata noortel leida töö-, praktika- või õpipoisikoht mõnes teises liikmesriigis.

21 KOM (2011) 933 lõplik.

22 Vt <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=993&langId=en>.

23 Nõukogu 20. juuni 2011. aasta järel dustes 11838/11 noorte tööhõive edendamise kohta.

24 ELT C 191(2011).

Noorte tööhõivepakett ja noorte tegevusrühm (2012)

24. 2012. aasta detsembris esitas nõukogu enamikule ELi liikmesriikidest erisoovitused selle kohta, kuidas võidelda noorte töötuse vastu. Samal aastal tegi Euroopa Komisjon ettepaneku **noorte tööhõivepaketi kohta**, mis sisaldas eri meetmeid selleks, et aidata liikmesriikidel konkreetselt tegeleda noorte töötuse ja sotsiaalse tõrjutuse probleemiga, võttes arvesse, et noorte töötuse määr oli kõrge ja püsiv. Nendest meetmetest said alguse järgmised algatused:

- **noortegarantii** (aprill 2013) ehk kõikide liikmesriikide võetud kohustus, millega nad tagavad, et kõik alla 25-aastased noored saavad kas
 - kvaliteetse tööpakkumise,
 - jätkuõppe võimaluse,
 - õpipoisiõppe
 - või praktikapakkumise

nelja kuu jooksul alates töötuks jäämisest või formaalharidussüsteemist lahkumisest. Selle aluseks on nõukogu poolt 2013. aasta aprillis Euroopa Komisjoni ettepanekul vastu võetud soovitus.

- **Euroopa Õpipoisiõppe Liit** (juuli 2013), mis koondab riigiasutusi, ettevõtjaid, sotsiaalpartnereid, kutseharidus- ja kutseõppeasutusi, noorte esindajaid ja muid tähtsaid osalisi, et üleeuroopaliselt edendada õpipoisiõppe süsteeme ja algatusi. Ühine eesmärk on parandada õpipoisiõppe kvaliteeti ja pakkumist kogu ELis ning muuta suhtumist sellesse positiivsemaks. Viimasel ajal on tähtsana päevakorda kerkinud liikuvus õpipoisiõppe raames;
- **praktika kvaliteediraamistik** (märts 2014) – nõukogu soovitus võtta vastu suunised väljaspool formaalharidust toimuva praktika kohta, et tagada kvaliteetne õppesisu ja õiglased töötingimused.

25. Lisaks moodustas Euroopa Komisjon 2012. aastal koos kaheksa liikmesriigiga, kus noorte töötuse määr oli tol hetkel kõige kõrgem, riiklikest ekspertidest ja ELi ametnikest koosnevad **noorte tegevusrühmad**²⁵, et kindlaks teha meetmed, millega saaks 2007.–2013. aasta programmitöö perioodil veel saadaolevaid ELi vahendeid (sealhulgas ESFi vahendeid) kasutada noorte töövõimaluste toetamiseks väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes.

Noorte tööhõive algatus (2013)

26. Noorte tööhõive algatus pakub rahalist toetust noorte tööhõivepaketi, eelkõige noortegarantii rakendamiseks. Noorte tööhõive algatus **täiendab** muid riikliku tasandi meetmeid, eelkõige neid, mida toetab ESF. Noorte tööhõive algatuse meetmed on suunatud otse noortele. Algatusega toetatakse ainult mittetöötavaid ja mitteõppivaid (NEET-noori), sealhulgas pikaajaliselt töötuid või tööotsijana mitte registreeritud noori piirkondades, kus noorte töötuse määr on üle 25%.

27. **Noorte tööhõive algatuse kogueelarve** on (kõikide toetuskõlblike ELi liikmesriikide jaoks) 2014.–2020. aasta perioodil 6,4 miljardit eurot (3,2 miljardit eurot noorte tööhõivele pühendatud eelarverealt ja 3,2 miljardit eurot ESFist). ESFi panusele lisanduvad veel toetuskõlblike liikmesriikide endi rahalised vahendid. 14. septembril 2016 tegi Euroopa Komisjon ettepaneku suurendada noorte tööhõive algatuse eelarvet²⁶. Selle tulemusena peaks algatus 2017.–2020. aastaks juurde saama 1,2 miljardit eurot, millest 233 miljonit eurot lisatakse 2018. aasta eelarveprojekti²⁷ ja 500 miljonit eurot 2017. aasta paranduseelarvesse²⁸.

Viimased arengusuunad (2013–2017)

28. 2013. aastal esitas Euroopa Komisjon teatise²⁹, mis käsitles meetmeid, mida on vaja viivitamata võtta selleks, et tuua noored tagasi tööturule, õppima ja koolitusse. Eesmärk on kiirendada noortegarantii rakendamist, edendada ESFi kaudu noortesse tehtavaid investeeringuid, rakendada võimalikult kiiresti noorte tööhõive algatust, toetada EURESe³⁰ kaudu ELi-sisest tööjõu liikuvust ning töötada välja ELi tasandi vahendid, mis aitavad ELi riikidel ja ettevõtjatel noori tööle värvata.

29. Euroopa Komisjon esitas oma 7. detsembri 2016. aasta teatises³¹ *investeerimise kohta Euroopa noortesse* ettepaneku teha uusi pingutusi selleks, et toetada noori neile suunatud paketi abil, milles nähakse ette kolm tegevussuunda:

- o parem juurdepääs töövõimalustele;
- o paremad võimalused hariduse ja koolituse kaudu;
- o paremad võimalused solidaarsuseks, õpiliikuvuseks ja osalemiseks.

26 COM (2016) 603 final.

27 Vt http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2018/2018_en.cfm#draft_budget01.

28 COM (2017) 222.

29 COM (2013) 447.

30 EURES on Euroopa tööalase liikuvuse portaal. Selle eesmärk on pakkuda teavet, nõuandeid ja värbamis-/tööhõiveteenuseid (töövahendusteenuseid) töötajatele ja tööandjatele, aga ka kõikidele kodanikele, kes soovivad kasutada isikute vaba liikumise põhimõtte eeliseid. Vt <https://ec.europa.eu/eures/public/en/homepage>

31 COM (2016) 940 final.

30. Selle paketi raames lõi Euroopa Komisjon Euroopa solidaarsuskorpuse³² ning esitas veel ühe teatise hariduse täiustamise ja moderniseerimise kohta³³.

Noorte tööturustatistika (2008–2016)

31. Noorte olukord tööturul, mida on drastiliselt mõjutanud 2008. aastal alanud majanduskriisi tagajärjed, on Euroopa Liidu üks peamisi mureküsimesi. Kriis on tabanud noori eriti tugevalt. See on suurendanud lõhet paremate ja halvamate võimalustega noorte vahel. Mõned noored langevad järjest sügavamasse isolatsiooni ühiskonnaelust ja kodanikuühiskonnast, mis seab neid kõrvaletõmbumise, marginaliseerumise või isegi radikaliseerumise ohtu³⁴.

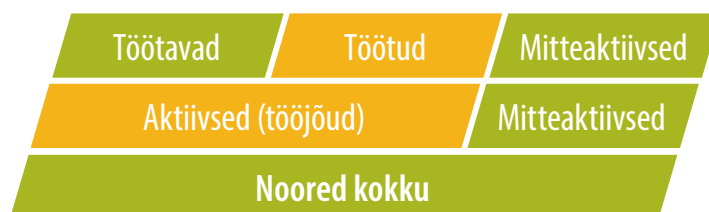
32. Paljudel noortel on raskusi hea töökoha leidmisega, mis takistab tõsiselt nende iseseisvumist. Kuigi noorte töötus on pärast selle kõrgeima taseme saavutamist 2013. aastal enamikus liikmesriikides vähenenud, on see jätkuvalt tõsine probleem: 2016. aastal ei suutnud tööd leida 4,2 miljonit Euroopa noort ja pikaajaliselt töötute noorte osakaal on endiselt suur.

Noorte töötuse määr

33. Noorte töötuse määr on noorte töötute osakaal kõikidest majanduslikult aktiivsetest noortest (vt joonis 2).

Joonis 2. Noorte töötuse määra selgitus (Euroopa Kontrollikoda)

Noorte töötuse määr: töötud / majanduslikult aktiivsed (töötavad + töötud)

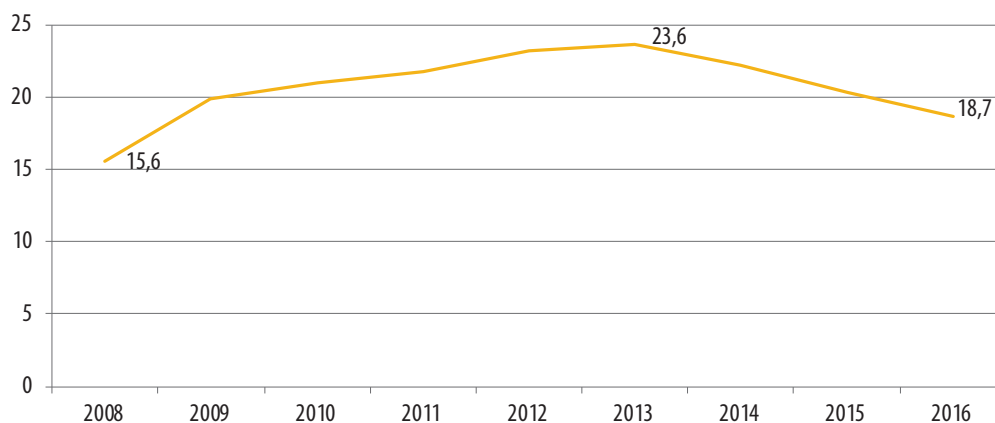
32 COM (2016) 942 final.

33 COM (2016) 941 final.

34 Euroopa Komisjon (2015), „EU Youth Report 2015“ (ELi noortearuanne 2015).

34. 2016. aastal oli noorte töötuse määr³⁵ 15–24-aastaste seas 18,7% ehk 4,9 protsendipunkti (pp) võrra madalam 2013. aastal saavutatud maksimaalsest tasemest (23,6%, vt joonis 3). Alates 2013. aastast, kui noorte töötuse määr saavutas EL 28-s ja enamikus ELi liikmesriikides kõrgeima taseme, võib täheldada olukorra paranemist.

Joonis 3. Noorte (15–24-aastaste) töötus EL 28-s aastatel 2008–2016 (allikas: Eurostat yth_empl_100)

35. Vaatamata märkidele olukorra paranemisest, püsib noorte töötuse määr eriti kõrge. Peale selle on noorte töötus jätkuvalt üle kahe korra kõrgem üldisest töötuse määra, mis oli EL 28-s 2016. aastal 7,5%.

36. Suurim olukorra paranemine (protsendipunktides) on aastatel 2013–2016 toimunud Horvaatias (-18,7 pp), Ungaris (-13,7 pp) ja Slovakkias (-11,5 pp). 2016. aastal oli Kreeka jätkuvalt kõige kõrgema noorte töötuse määraga liikmesriik (47,3%), vaatamata 11-protsendipunktilisele langusele võrreldes kõrgeima tasemega 58,3% aastal 2013. Noorte töötuse määra poolest teisel ja kolmandal kohal olevad liikmesriigid on Hispaania (44,4%) ja Itaalia (37,8%).

37. Absoluutarve vaadates oli ELi tasandil 2016. aastal 1,4 miljonit töötut noort vähem kui 2013. aastal (arv vähenes 5,6 miljonilt 4,2 miljonile³⁶).

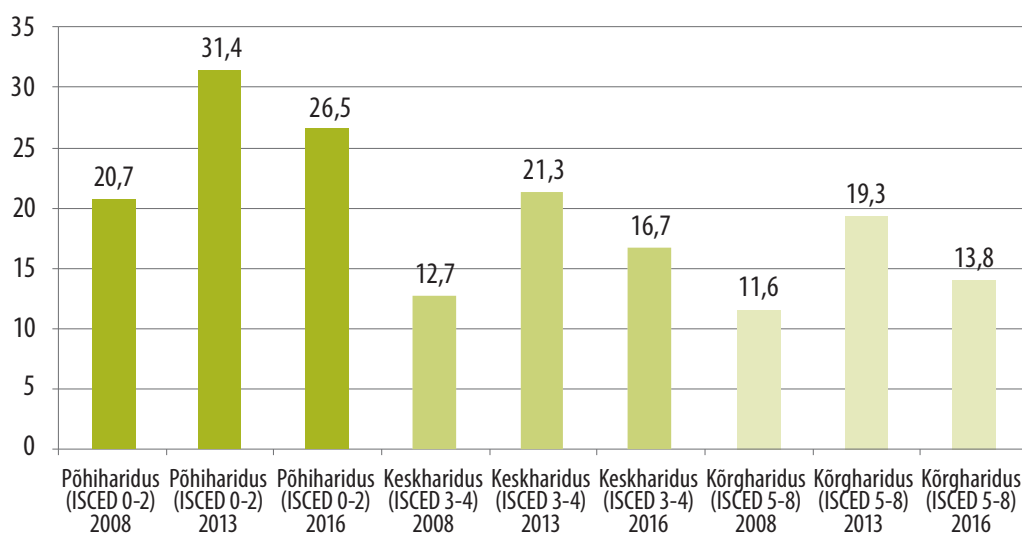
35 Kõnealuse vanuserühma töötuse määr näitab selle vanuserühma töötute protsenti kogu tööjõust (nii töötavad kui ka töötud). Eurostati määramise kohaselt on töötus isik kooskõlas Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni suunistega 15–74-aastane isik (Hispaanias, Itaalias, Ühendkuningriigis, Islandil ja Norras 16–74-aastane isik), kes on a) vaatlusnädala jooksul olnud töötud, b) valmis järgneva kahe nädala jooksul tööle asuma (või on juba leidnud töö, kus ta alustab järgneva kolme kuu jooksul) ning c) eelneva nelja nädala jooksul mõnda aega aktiivselt tööd otsinud.

36 Allikas: Eurostat, kood [une_rt_a].

Noorte töötuse määr haridustaseme järgi

38. Lõpetatud haridustase on noorte tulevase tööelu oluline tegur. Jooniselt 4 on näha, et mida kõrgem on haridustase, seda madalam on noorte registreeritud töötuse määr. Madala haridustasemega noorte töötuse määr (26,5%) on kaks korda kõrgem kui kolmanda taseme haridusega noorte töötuse määr (13,8%). Sarnast erinevust (10 pp) on märgata ka teise taseme hariduse ülemise astme läbinud noorte puhul.

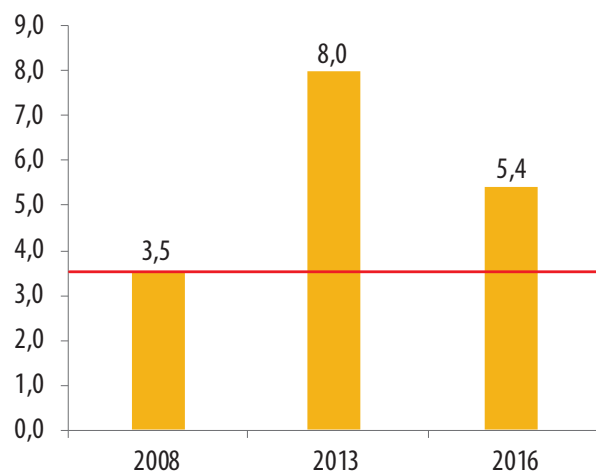
Joonis 4. Eri haridustasemega noorte töötus EL 28-s aastatel 2008–2016 (allikas: Eurostat yth_empl_090)

39. Aastatel 2013–2016 toimunud muutusi võrreldes on olukord kõigis kolmes rühmas paranenud (-5 pp). Küll aga on kõikide saavutatud haridustasemete puhul noorte töötuse määr 2016. aastal jätkuvalt kõrgem, kui see oli 2008. aastal. See tähendab, et noorte töötus ei ole veel saavutanud kriisieelset taset. Lisaks näitavad andmed, et ka kolmanda taseme haridusega noortel oli üha keerulisem majanduskriisi ajal tööd leida. Peale selle tõi majanduskriis paljudes riikides noortele kõrgkooli lõpetanutele kaasa suuri raskusi, sest noored leiavad end tihti olukorrast, kus nad on tööturul pakutavate võimaluste jaoks ülekvalifitseeritud³⁷.

Noorte pikaajaline töötus

Joonis 5. Noorte pikaajalise töötuse määr EL 28-s aastatel 2008–2016 (allikas: Eurostat yth_empl_120)

40. Töötute noorte olukord muutub veelgi keerulisemaks, kui nad ei leia pikemat aega tööd. Pikaajalise töötuse perioodid³⁸ mõjutavad märkimisväärselt noorte edaspidiseid tööväljavaateid: mida kauemaks noor töötuks jääb, seda raskem on tal tööturule siseneda.

41. Alates finants- ja majanduskriisi algusest 2008. aastal on EL 28-s noorte pikaajalise töötuse määr (12 kuud või kauem) tõusnud 1,9 pp võrra (2008. aasta 3,5%-lt 2016. aasta 5,4%-le). Kõrgeim tase registreeriti 2013. aastal (8%). Sellest ajast peale on arengusuund olnud positiivne (-2,6 pp), kuid noorte pikaajalise töötuse määr on ikka veel palju kõrgem kriisieelsest tasemest (joonis 5).

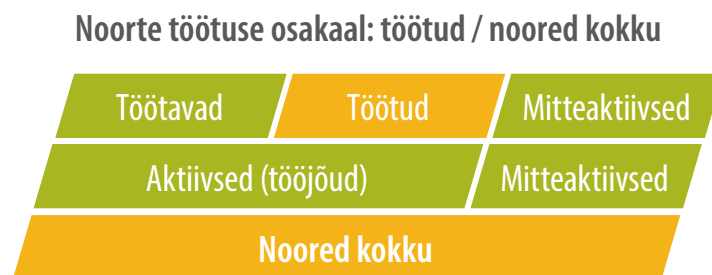
42. Liikmesriikide tasandil on Kreeka (25,1%) ja Itaalia (19,4%) need kaks liikmesriiki, kus noorte pikaajalise töötuse määr oli 2016. aastal kõige kõrgem. Neis riikides on ühtlasi registreeritud selle näitaja suurim tõus alates 2008. aastast: 2013. aasta seisuga Kreekas 17,3 pp ja Itaalias 11,3 pp. Ülejäänud kolmes riigis, kus noorte pikaajalise töötuse määr oli 2013. aastal üle 20% (Hispaania, Horvaatia ja Slovakkia), oli olukord 2016. aastaks märkimisväärselt paranenud.

38 Pikaajalise töötuse määr on nende inimeste osakaal kõikidest tööturul olevatest töötutest, kes on olnud töötud 12 kuud või kauem.

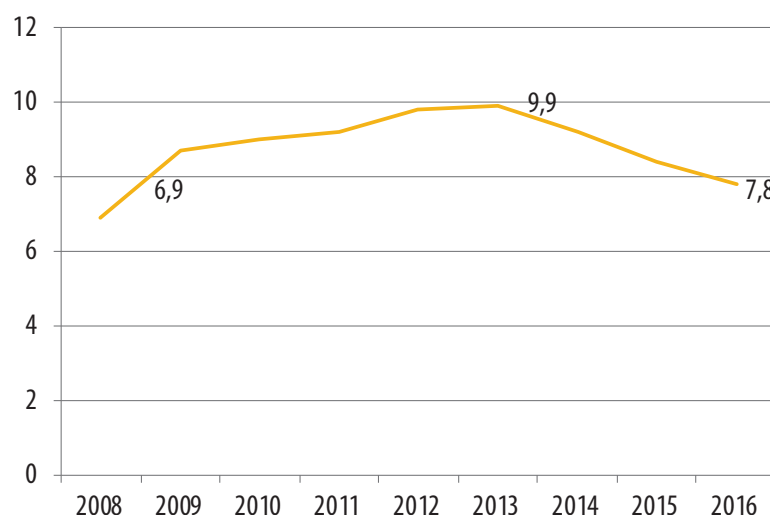
Töötute noorte protsent kõikidest noortest (noorte töötuse osakaal)

43. Noorte töötuse määra arvutatakse majanduslikult aktiivsete noorte arvu põhjal, mis ei hõlma suurt hulka noori (vt joonis 6). Paljud noored õpivad veel täiskohaga ega tööta või ei otsi tööd. Noorte töötuse osakaalus võetakse arvesse ka seda osa noortest ning see väljendab noorte töötute osakaalu kõikidest noortest (töötavad, töötud ja mitteaktiivsed)³⁹.

Joonis 6. Noorte töötuse osakaalu selgitus

Joonis 7. Noorte töötuse osakaal EL 28-s aastatel 2008–2016 (allikas: Eurostat yth_empl_140)

44. 2016. aastal oli noorte töötuse osakaal 7,8% ehk 0,9 pp suurem kui 2008. aastal (6,9%), kuid 2,1 pp alla 2013. aastal saavutatud maksimaalse taseme (9,9%, vt joonis 7). Liikmesriikide tasandil tehtud analüüs näitab, kui erinev on olukord Euroopa eri riikides.

45. Hispaania (14,7%), Kreeka (11,7%) ja Horvaatia (11,6%) on need kolm liikmesriiki, kus registreeriti 2016. aastal kõige suurem noorte töötuse osakaal. Aastatel 2008–2016 suurenes noorte töötuse osakaal vähemalt 1 protsendipunkti võrra kokku 14 liikmesriigis. Ühendkuningriigis (-1,7 pp) ja Saksamaal (-2,0 pp) seevastu näitaja samal perioodil vähenes.

46. Töötuse määra ja töötuse osakaalu võrdlus näitab, et Kreeka, Hispaania, Itaalia ja Küprose noored on väga keerulises olukorras. Töötud noored moodustavad neis riikides suhteliselt suure osa nii kogu tööjõust kui ka 15–24-aastaste elanikkonnarühmast.

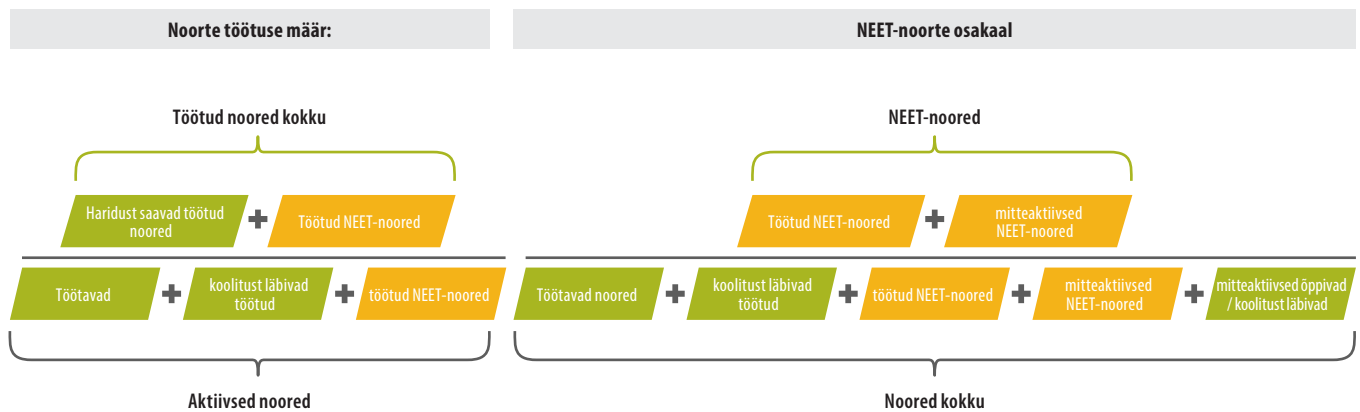
NEET-noorte osakaal

47. Lisaks töötute noorte rühmale (st neile, kes on valmis tööle minema ja otsivad aktiivselt tööd) on veel üks suur ja oluline rühm noori, kes on vähem motiveeritud tegutsema ja kel on seetõttu veel raskem tööturule siseneda. Need on mitteaktiivsed noored, kes ei omanda ei haridust ega kutset, ning keda nimetatakse mitteaktiivseteks NEET-noorteks. Need kaks 15–24-aastaste rühma (töötud ja mitteaktiivsed NEET-noored) koos moodustavad selgesti eristatava elanikkonnarühma, keda nimetatakse NEET-noorteks⁴⁰. Sarnaselt noorte töötuse osakaaluga väljendab NEET-noorte osakaal mittetöötavate ja mitteõppivate noorte protsenti kõikidest noortest.

48. Peamine erinevus noorte töötuse määrast on see, et NEET-noorte osakaalus võetakse arvesse ka mitteaktiivsete noorte suurt rühma. Sellepärast on NEET-noorte osakaal protsentuaalselt väiksem kui noorte töötuse määr, ehkki absoluutarve vaadates on NEET-noori töötutest noortest rohkem.

40 Vt Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 5/2017: Noorte töötus: kas ELi poliitika on midagi muutnud? Hinnang noortegarantiile ja noorte tööhõive algatusele.

Joonis 8. Noorte töötuse määr võrreldes NEET-noorte osakaaluga

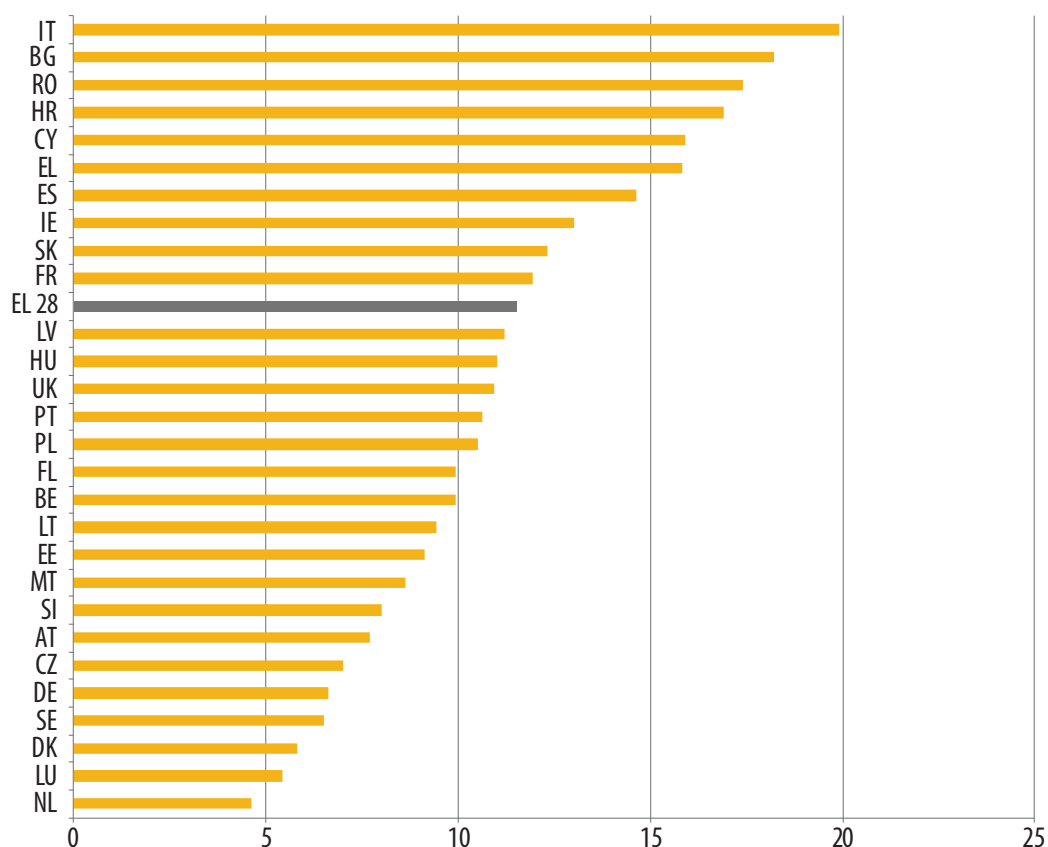

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

49. Aastatel 2008–2013 suurenes NEET-noorte osakaal EL 28-s 2,1 pp võrra 13,0%-ni. 2016. aastal vähenes see 1,5 pp võrra 11,5%-ni. Liikmesriikide tasandil on olukord erinev. Nagu joonisel 9 on näidatud, registreeriti 2016. aastal 10 liikmesriigis EL 28 keskmisest suurem NEET-noorte osakaal. 2016. aastal oli liikmesriikidest kõige suurem NEET-noorte osakaal Itaalias (19,9%), Bulgaarias (18,2%) ja Rumeenias (17,4%).

50. Liikmesriikide võrdlusest selgub, et aastatel 2008–2016 registreeriti kõige suurem NEET-noorte osakaalu suurenemine Küprosel (+6,0 pp), Rumeenias (+5,8 pp) ja Horvaatias (+5,3 pp).

Joonis 9. NEET-noorte osakaal liikmesriikides aastal 2016 (allikas: Eurostat yth_empl_150)

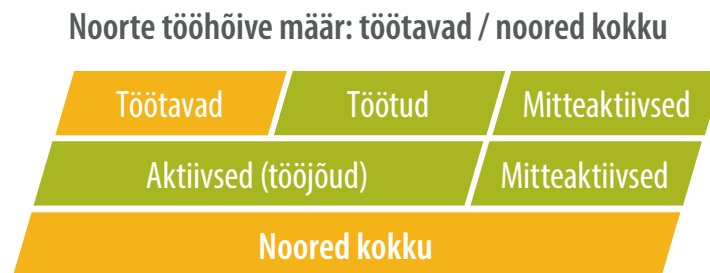
51. Pöördepunkt jõudis kätte 2013. aastal: peaaegu kõikides liikmesriikides oli NEET-noorte osakaal jõudnud selleks aastaks maksimumtasemeni ning olukord hakkas aeglaselt paranema.

52. Sellele vaatamata oli 2016. aastal NEET-noorte osakaal 2013. aasta tasemest väiksem vaid kaheksas liikmesriigis (Belgias, Taanis, Iirimaa, Lätis, Luksemburgis, Ungaris, Rootsis ja Ühendkuningriigis).

Noorte tööhõive määr

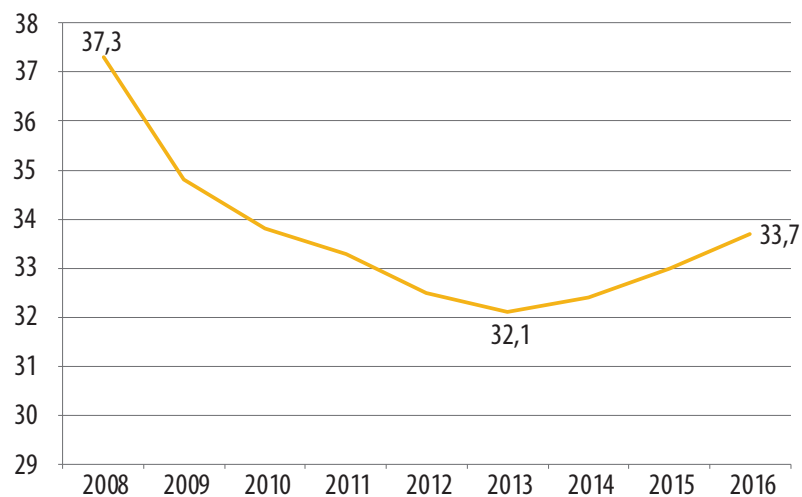
53. Kui näitajad, mida seni oleme käsitleanud, annavad ülevaate töötutest või mitteaktiivsetest noortest, siis noorte tööhõive määr aitab mõista, kas töötavate noorte protsent on tõusuteel või mitte. Noorte tööhõive määr on töötavate noorte protsentuaalne osakaal kõikidest noortest (vt joonis 10).

Joonis 10. Noorte tööhõive määra selgitus

54. Isegi kui EL 28 tasandil on alates 2013. aastast märgata kergeid märke olukorra paranemisest, on 2008. ja 2016. aasta näitajate vahe siiski negatiivne. Kui 2008. aastal oli noorte tööhõive 37,3%, siis 2016. aastal oli see 3,6 pp väiksem (33,7%, vt joonis 11).

Joonis 11. Noorte tööhõive määr aastatel 2008–2016 (allikas: Eurostat yth_empl_020)

55. Liikmesriikide tasandil on olukord taas väga erinev: kui noorte tööhõive määr oli EL 28 keskmisest kõrgem vaid üheksas liikmesriigis (Taani, Saksamaa, Eesti, Malta, Holland, Austria, Soome, Rootsi ja Ühendkuningriik), siis enamikus liikmesriikidest (ülejäanud 19 liikmesriiki) jäi see alla keskmise.

56. Neljas liikmesriigis (Bulgaaria, Kreeka, Hispaania ja Itaalia) jääb noorte tööhõive määr tegelikult alla 20%, mis tähendab, et viiest noorest töötab vaid üks või vähem kui üks noor.

57. 2016. aastal oli olukord 2008. aastaga võrreldes parem vaid seitsmes liikmesriigis: Tšehhi Vabariigis, Eestis, Leedus, Luksemburgis, Ungaris, Poolas ja Rootsis.

58. Olukorra teeb veel keerulisemaks noorte töötajate ajutiste töölepingute protsent⁴¹ mitmes liikmesriigis. Ajutised lepingud on tähtis samm õpingutest tööturule astumisel. Samas võib noorte ajutiste töösuhete suhteliselt suurt osakaalu käsitleda ka kui töösuhete ebakindlust väljendavat näitajat⁴².

59. EL 28 tasandil moodustasid noored ajutised töötajad 43,8% kõikidest töötajatest. Kümnes liikmesriigis oli ajutise lepinguga töötavate noorte osakaal isegi veel suurem. Viimane kehtib Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Horvaatia, Madalmaade, Poola, Portugali, Sloveenia ja Rootsi kohta.

⁴¹ Ajutine leping on kindlaks tähtjaks sõlmitud leping, mis lõpeb teatavate objektiivsete kriteeriumide täitumisel nagu tööülesande täitmine või ajutiselt asendatud töötaja tagasitulek (Eurostat).

⁴² Euroopa Komisjon (2015), „EU Youth Report 2015“ (ELi noortearuanne 2015).

II OSA. Ülevaade kõrgeimate kontrolliasutuste tööst

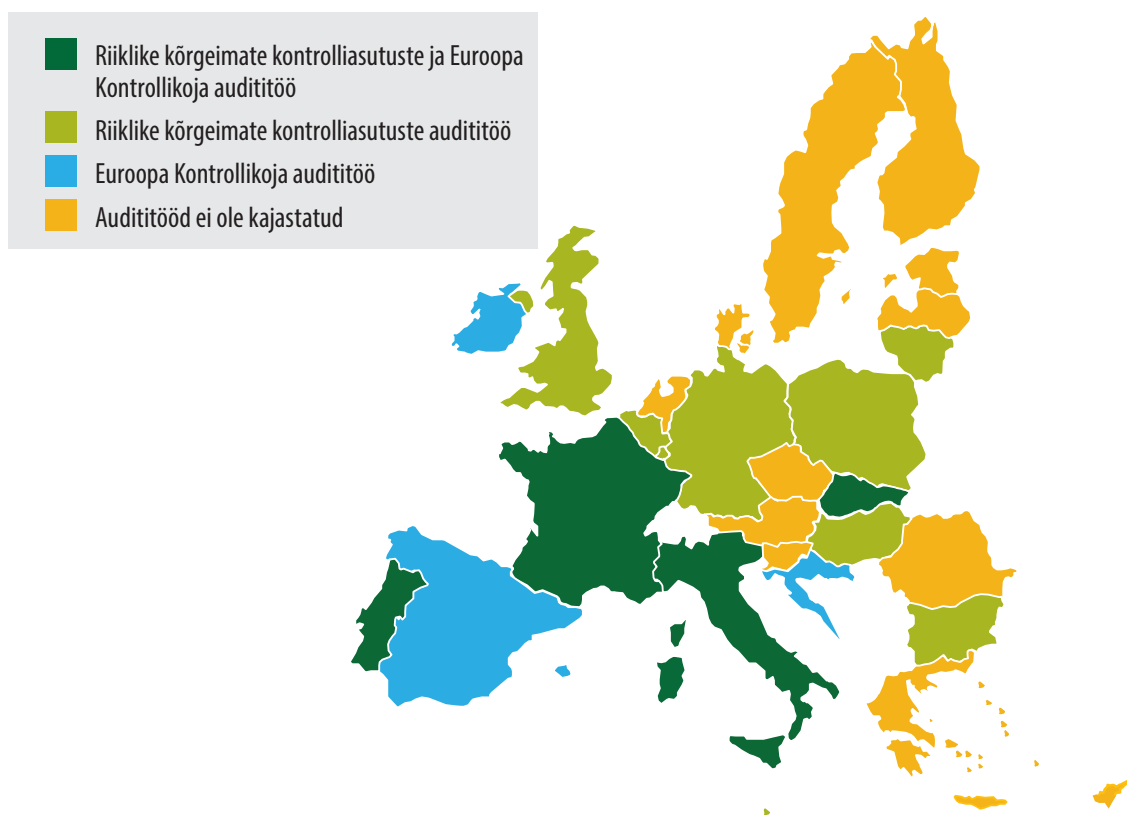
31

Sissejuhatus

60. Noorte töötus on õigustatult üks tähtsamaid päevakorraküsimusi Euroopa Komisjoni ja paljude liikmesriikide valitsuste jaoks. Noorte töötusele pööratud tähelepanu on nii riikide kui ka Euroopa Liidu tasandil andnud tõuke paljudele algatustele. Kõnealustesse algatustesse on kaasatud väga erinevad hariduse ja sotsiaalteenuste valdkonnas tegutsevad sidusrühmad. Tänu sellele huvile on investeeritud ka suur hulk riiklikke rahastamisvahendeid eesmärgiga luua noortele paremad võimalused töökoha leidmiseks. Kuna noorte töötuse probleemiga tegelemiseks on loodud üha rohkem programme ja investeeritud üha rohkem riiklikke vahendeid, on kõrgeimad kontrolliasutused sellega seonduvad meetmed oma töösse kaasanud.

61. Auditikompandiumi käesolevas osas on esitatud kokkuvõte 13 liikmesriigi kõrgeimate kontrolliasutuste⁴³ ja Euroopa Kontrollikoja poolt viimase nelja aasta jooksul läbi viidud valitud audititest. Euroopa Kontrollikoja audit hõlmas seitset liikmesriiki⁴⁴. Joonisel 12 on esitatud kompandiumis tutvustatud auditite geograafiline ulatus.

Joonis 12. Kompandiumis kajastuv Euroopa Liidu kõrgeimate kontrolliasutuste töö

⁴³ Belgia, Bulgaaria, Saksamaa, Prantsusmaa, Ungari, Itaalia, Leedu, Luksemburg, Malta, Poola, Portugal, Slovakkia, Ühendkuningriik.

⁴⁴ Iirimaa, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Itaalia, Portugal ja Slovakkia.

62. Kompendiumis käsitletud auditites vaadeldi tulemuslikkusega seotud probleeme, mis mõjutavad kõnealuseid poliitikameetmeid ja projekte, või tulemuslikkuse hindamisega seotud olulisi aspekte. See tähendab, et kõrgeimad kontrolliasutused keskendusid poliitika, programmide ja elluviidud projektide tõhususele, tulemuslikkusele ja/või säästlikkusele.

Auditimetoodika

63. Audititöö ja aruannete kvaliteedi tagamiseks viivad kõrgeimad kontrolliasutused oma auditeid läbi kooskõlas rahvusvaheliste standardite (ISSAI) ja riiklikul tasandil välja töötatud asjaomaste rakendusstandarditega.

64. Auditimetoodika ja menetluste valik ning kohaldamine olid individuaalsed, et tagada auditiülesande võimalikult tulemuslik täitmine. Vajaduse korral viisid kõrgeimad kontrolliasutused, järgides pädevuse jaotust liikmesriigis, auditi läbi koostöös piirkondlike kontrolliasutustega. Käesolevas aruandes käsitletud audititest kaks tehti rahvusvahelise koordineeritud auditi raames (vt Bulgaaria ja Ungari kõrgeimate kontrolliasutuste kaastöö).

65. Vajaduse korral vaatasid audiitorid ELi poliitikameetmed ja õigusraamistiku kohaldamise liikmesriikides läbi ning uurisid konkreetse riikliku taustaga seotud tõendusmaterjali. Tähtsa osa tööst moodustas suurte andmekogumite analüüs (Ungari, Luksemburg ja Slovakkia). Lisaks kontrollisid kõrgeimad kontrolliasutused riikide eelarvest eraldatud vahendeid.

66. Mõni audit hõlmas rahvusvahelist analüüsi. Näiteks Prantsusmaa kõrgeimad kontrolliasutused analüüsisid seitsmes piirkonnas antud abi ning võrdlesid seda sarnaste kulutustega Saksamaal, Šveitsis, Taanis, Hollandis ja Ühendkuningriigis.

67. Dokumentide analüüsi täiendasid vestlused asjaomaste riiklike ja piirkondlike ametiasutustega. Audiitorid küsisid ka isikuid, kes olid tööhõivemeetmeid kasutanud. Küsitlused korraldati selleks, et saada rohkem erinevaid arvamusi ja kaasata rohkem vastajaid.

Auditeeritud ajavahemik

68. Sageli on struktuurimeetmete ja programmide mõju varases etapis keeruline auditeerida. Käesolevas kompendiumis käsitletud auditites keskenduti ajavahemikus 2010–2016 rakendatud mitmeaastastele programmidele, mis hõlmasid tavaliselt kolmeaastast perioodi.

69. Alljärgnevas **tabelis** antakse ülevaade kõrgeimate kontrolliasutuste auditite peamistest eesmärkidest/ valdkondadest. Mõnes auditis käsitleti koos kaht või enamat põhivaldkonda. Näiteks anti lisaks tööhõiveprogrammidele hinnang tihti ka poliitikaeesmärkidele ja asjakohasele seiresüsteemile. Nendest audititest kolm (Malta, Portugal ja Euroopa Kontrollikoda) hõlmasid ESFi või Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) kontrollimist, sest struktuurifonde on sageli kasutatud riiklike programmide mõju suurendamiseks.

70. Lisaks nimetatud audititele käsitleti kahes auditis konkreetseid projekte, mille raames pakuti noortele otseselt avaliku sektori töökohti (Itaalia, Poola) õpipoisiõppe vormis avaliku halduse või kultuuripärandi kaitse valdkonnas.

Tabel. Kõrgeimate kontrolliasutuste koostatud ja käesolevas auditikompendumis kajastatavate auditite ülevaade

Kontrolliasutus	Auditi nimetus	Põhivaldkond					
		Tööhõivepoliitika elluviimine	Haridussüsteem	Abi töö otsimisel	Seiresüsteemid	Otsese tööhõive projektid	ELi vahendid
Belgia	Haridussüsteemi ja tööturu vastavusse viimine		✓				
Bulgaaria	Ülikooli lõpetanute edasise karjääri ja rände seire	✓			✓		
Saksamaa	Väheste oskustega noorte toetamine	✓		✓			
Prantsusmaa	Noorte juurdepääs tööhõivele: võimaluste loomine ja riikliku toetuse kohandamine	✓		✓			
Itaalia	Riikliku projekti „500 noort kultuuri valdkonda“ audit					✓	
Leedu	Kutseõppe võimaluste ärakasutamine	✓	✓				
Luksemburg	2011. ja 2014. aasta eriaruanded töötuse vastu võitlemise meetmete kohta			✓	✓		
Ungari	Kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteemi koordineeritud audit				✓		
Malta	Struktuurifondide panus strateegiasse „Euroopa 2020“ tööhõive ja hariduse valdkonnas	✓			✓		✓
Poola	Õppepraktika ja töötute tööpraktika avaliku halduse asutustes					✓	
Portugal	Noorte tööalase konkurentsivõime edendamise strateegilise kava „Impulso Jovem“ audit	✓		✓	✓		✓
Slovakkia	Audit, milles käsitletakse valitud ülikoolide lõpetanute tööturul eduka osalemise ettevalmistamiseks eraldatud riigieelarve vahendite tõhusat ja tulemuslikku kasutamist ja valitud majandusnäitajate ning õppimis- ja õpetamisprotsessis kohaldatud näitajate saavutamist		✓				
Ühendkuningriik	Väärtuse loomine õpipoisiõppe programmide kaudu		✓	✓			
Euroopa Kontrollikoda	Noorte töötus: kas ELi poliitika on midagi muutnud? Hinnang noortegarantiile ja noorte tööhõive algatusele	✓			✓		✓

Tööhõivepoliitika elluviimine

Auditite eesmärgid

71. Tööhõivepoliitika või -programmide elluviimist auditeerisid seitse kõrgeimat kontrolliasutust. Enamikul juhtudel kontrollisid nad ka seda, kas asjakohased õigusaktid on tulemuslikud ja võimaldavad asjakohaselt toetada täpselt määratletud sihtrühmi. Samuti hindasid nad olemasolevate juhtimis-, seire- ja kontrollisüsteemide toimimist.

72. Kolmel juhul hindasid kõrgeimad kontrolliasutused, kas liikmesriikide rakenduskavade kaudu antav ELi toetus oli tulemuslikult kavandatud ja kasutusele võetud ning aitas ellu viia ELi strateegilisi eesmärke tööhõive ja hariduse valdkonnas (strateegia „Euroopa 2020“).

Auditite peamised tähelepanekud

73. Auditeeritud programmid ja meetmed erinesid tõhususelt ja tulemuslikkuselt märkimisväärselt. Ühes projektis probleemseks peetud küsimused ei tekitanud probleeme teistes auditites.

74. Audiitorid leidsid, et mõnes riiklikus kavas ei võetud arvesse noorte tegelikke vajadusi või varasemate kavade elluviimisest saadud kogemusi. Seetõttu oli riikliku toetuse tõhusus noorte töötajate jaoks väga erinev. Ühest auditist ilmnas, et intensiivsete lühiajaliste meetmete mõju on parem kui pikaajalisel toetusel.

75. Noortele mõeldud toetust ja lahendusi pakkusid paljud tööhõiveturul osalejad, mistõttu kasutusele võeti liiga palju kavu. Vahel võistlesid uued meetmed olemasolevate ja atraktiivsemate alternatiividega. See tekitas olukorra, kus algtaseme koolitusel osalemiseks toetust saanud õpipoisiõppes osalejatele oli loodud rohkem toetuskavu. Lisaks ei suutnud vastutavad asutused selgitada, miks oli vaja nii palju kattuvaid toetusmeetmeid. See näitab, et tööhõiveasutused ei hinnanud, kas koolitustoetuse rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid täideti kõikidel juhtudel. Teisel juhul järeldasid audiitorid, et asutuste rahastamine peaks põhinema asutuste tulemustel ja sihtrühmade olemusel.

76. Mõnel juhul ei toetanud programmide ja meetmete juhtimist, seiret ja kontrolli tõhus teabe- ja juhtimissüsteem. Audiitoritel tekkis ka kahtlusi liikmesriikide poolt konkreetsete meetmete rakendamiseks eraldatud vahendite mahu kohta. Lisaks põhjustasid teabesüsteemide puudujäägid selle, et rakendusmeetmed ei vastanud osaliselt kavandatud.

Haridussüsteemide kohandamine

Auditite eesmärgid

77. Neljas auditis analüüsi noorte töötuse probleemi haridussüsteemide tulemuslikkuse seisukohast. See hõlmas eelkõige pädevuste, kavandamise ja õppekavade sisu kooskõlastamist tööturu tegelike vajadustega.

78. Ühel juhul hindasid audiitorid seda, kas koolituskeskused vastasid tööturu vajadustele ja kas neid kasutati sihipäraselt. Teisel juhul kontrolliti riigi vahendite kasutamise tõhusust ehk üliõpilaste arvu ja riigieelarvest eraldatud toetuste suhet. Selle raames hinnati toetuste panust ülikooli lõpetanute edusse tööturul.

Auditite peamised tähelepanekud

79. Keskkhariduse tegevuskavade tulemused olid piiratud heade kriteeriumide vähesuse tõttu. Seepärast jäi piiratuks edukalt turu vajadustega kohandatud kursuste hulk. Audiitorid pidasid teatavaid kvalifikatsioonistandardeid ja õppevahendeid ebajärjekindlaks või kokkusobimatuks. Pealegi oli selliste kursuste pakkumiseks vähe stiimuleid.

80. Leedus leidsid audiitorid, et hoolimata koolitustaristu täiustamiseks tehtud investeeringutest ei olnud pooltes auditeeritud asutustes eelmise kahe aasta jooksul õpilaste arv suurenenud. See tulenes osaliselt asjaolust, et enam kui pooli neist keskustest kasutati alla viie tunni päevas.

81. Slovakkias leidsid audiitorid, et liiga paljud ülikooli lõpetajad ei leia erialast tööd ja seos tööturu vajadustega ei ole piisav, seda eriti kõrghariduse rahastamise valdkonnas. Selle asemel et võtta ülikoolide rahastamisel aluseks nende lõpetajate edukus tööturul, eraldati enamik vahenditest ainult registreeritud üliõpilaste arvu järgi.

82. Oli aga ka positiivseid tulemusi. Mõnes liikmesriigis (Belgia, Ühendkuningriik) olid tööandjad tööturuga arvestava koolituse kvaliteediga üldiselt rahul. Mõnel juhul hindasid üliõpilased õppekavu kõrgelt: Slovakkias läbi viidud uuringus märkisid peaaegu kõik kõrgkooli lõpetanud, et nad väärtustavad väga oma kõrghariduse kvaliteeti, isegi kui ainult pooled teatasid, et valiksid uuesti sama eriala. Seevastu Ühendkuningriigi õpipoisiõppes osalejad ei suhtunud kõrghariduse kvaliteeti nii positiivselt.

Töötsemismeetmete täiustamine

Auditite eesmärgid

83. Viies auditis, milles hinnati tööhõivekeskuste ja sarnaste projektide suutlikkust aidata leida töökohta (näiteks Ühendkuningriigi õpipoisiõppe programm), keskendusid kõrgeimad kontrolliasutused noorte tööhõive soodustamise algatuste tõhususele ja tulemuslikkusele.

84. Mitu neist audititest hõlmas rohkem küsimusi, nagu poliitikaraamistike ja vastavate seiresüsteemide asjakohasus. Seepärast on käesoleva analüüsi teiste osade teatavad tähelepanekud tähtsad ka käesoleva jaotise seisukohast.

Auditite peamised tähelepanekud

85. Auditite tulemusi oli raske hinnata, sest sageli oli raske kindlaks teha meetmete ja osalejate tööalase konkurentsivõime vahelist seost. Riikliku toetuse tõhusus noorte töötajate jaoks oli väga erinev. Näiteks Luksemburgi kõrgeimad kontrolliasutused leidsid, et kogutud andmed ei olnud täielikud, sest nendes ei osutatud töötajate tööalasele konkurentsivõimele. Prantsusmaa audiitorid märkisid, et riikliku toetuse mõjususe noorte töötajate jaoks oli väga erinev ning piirkondlikud sidusrühmad peavad ühendama jõupingutused, et teha tõhusamat koostööd ja täiustada noorte töötutega seotud järelmeetmeid.

86. Portugalis läbi viidud auditist nähtus, et noorte tööalase konkurentsivõime parandamise kava juhtimis- ja kontrollimeetmeid ei toetatud andmete tõhusa kogumise ega asjakohase juhtimissüsteemiga. Seega ei täidetud rakendamise eeldatavaid eesmärgi viivituste ning teiste olemasolevate ja atraktiivsemate praktikaprogrammide konkurentsi tõttu.

87. Ühendkuningriigis auditeeritud õpipoisiõppe programmi eest vastutav ministeerium ei olnud kindlaks määranud, kuidas ta kasutab õpipoisiõppes osalejate suuremat arvu tootlikkuse suurendamiseks. Uute koolitusstandardite väljatöötamise protsess oli tööandjate jaoks ressursimahukas ja võttis oodatust kauem aega. Kuigi tööandjad teatasid, et pakutava koolituse ja saadud kogemuste kvaliteediga ollakse väga rahul, ei olnud õpipoisiõppes osalejad koolituse kvaliteedi suhtes sama optimistlikud. Lisaks leidis haridusinspeksioon, et ligikaudu viiendik pakujatest peaks koolituse kvaliteeti parandama.

Seiresüsteemid

Auditite eesmärgid

88. Seire ja andmekogumise haldus on tõenduspõhistes otsustusprotsessides hädavajalik. See võimaldab hinnata asjakohaselt mis tahes poliitika või programmi hetkeseisu ja on hädavajalik tulevaste täienduste üle otsustamiseks.

89. Bulgaaria ja Ungari kõrgeimate kontrolliasutuste auditites keskenduti ülikooli lõpetanute karjääri seiremeetmetele. Kõrgeimad kontrolliasutused hindasid, kui tulemuslik oli ülikooli lõpetanute karjääri ja rände seiresüsteem.

90. Teistes auditites kontrolliti, kas seiresüsteemid olid nõuetekohaselt kehtestatud ning suutsid anda täpset ja usaldusväärset juhtimisteavet. Usaldusväärset seiret peeti hädavajalikuks, et luua otsustamise abivahend, mis andis kohandatud koolitust pakkuvatele haridusasutustele tagasisidet. Samuti oli nõutav usaldusväärne teave, et aidata noortel orienteeruda karjäärivalikutes.

Auditite peamised tähelepanekud

91. Töökindla ja usaldusväärse seiresüsteemi loomine keerukas keskkonnas on raske ülesanne. Mõnel juhul kasutati seiresüsteeme tõhusalt. See omakorda näitas, et asjaomased organisatsioonid täitsid oma ülesandeid hästi, järgides projekti kõigi etappide eesmärke. Sellised süsteemid toetasid mõjusalt otsustusprotsessi, näiteks koondades ülikooli lõpetanute tööhoive laadiga seotud andmeid. Tänu usaldusväärsele teabele täitsid või ületasid mõned asjaomased haridusasutused nõutud eesmärke.

92. Hoolimata pädevate asutuste jõupingutustest ja nende tulemustest, leidsid kõrgeimad kontrolliasutused ka vähem edukaid juhtumeid, mille puhul meetmed ei olnud alati tulemuslikud. Need vead ja puudused võib liigitada järgmiselt:

- puudulik kavandamine – osalejate andmete kogumise, koondamise, analüüsimise ja hindamise kord või vastutus selle eest ei olnud täpselt määratletud. Näiteks oli ebaselge, kui palju riiklikke vahendeid eraldasid liikmesriigid konkreetsetele meetmetele. Lisaks sellele ei olnud näitajad täielikud, sest nendes ei osutatud töötajate tööalasele konkurentsivõimele;
- andmete ebaõige kasutamine – teatavate meetmete juhtimist, seiret ja kontrolli ei toetanud tõhus teabekogumis- ja juhtimissüsteem. Sellest tulenevalt ei kasutatud andmeid näiteks ülikoolikursustele vastu võetavate üliõpilaste arvu kindlaksmääramisel;
- iganenud või ebakohased andmed – tulemusnäitajate väljatöötamisega tegeleti ainult algetappides. Teatavate kõrgkooli lõpetanute kategooriate jälgimises esines piiranguid. Killustatud ja ebatäielikud andmed vähendasid suutlikkust ajakohastada noorte tööhoivet puudutavate meetmete algseid hinnanguid.

Otsest tööhõivet pakkuvad programmid

Auditite eesmärgid

93. Viimast liiki auditeeritud projektides pakuti noortele töökohti otse. Ühes projektis pakuti avaliku halduse õpipoisiõppe kohti (Poolas) ja teises Itaalia kultuuripärandi säilitamisega seotud töökohti. Mõlemal juhul hindasid audiitorid seda, kuidas projektid ellu viidi ja millised tulemused saavutati.

Auditite peamised tähelepanekud

94. Poolas ei olnud õpipoisiõppesse võtmine läbipaistev: enamik avaliku sektori asutustest ei avaldanud oma veebisaidil teavet vabade kohtade ega õppesse võtmise korra kohta. Lisaks ei olnud teatavad üksused valmis suurema arvu õpipoisiõppes osalejate vastuvõtmiseks ja vahel anti osalejatele kõige lihtsamaid ülesandeid, näiteks fotokoopiategemine. Mentorlussüsteem ei toimunud alati hästi: oli juhtumeid, kus mentor vastutas liiga suure arvu klientide eest, mistõttu puudus mentorlusel mõnikord tegelik sisu.

95. Kultuuripärandi projekt viidi ellu eesmärgipäraselt: noortele pakuti koolitust ja taastati kultuuripärandit, sageli poolelijäänud algatuste jätkamise kaudu. Audiitorid olid aga kriitilised keerukate eeskirjade, bürokraatlike menetluste, puuduliku või vananenud varustuse, rahastamispuudujääkide ja ülesannete täitmiseks ebapiisava aja suhtes. Mõnel juhul vahetusid õpipoisid sageli, mis suurendas töömahtu ja töötajate nappust.

96. Üldiselt võeti projektid positiivselt vastu ja mõlema projekti osalejad hindasid neile antud võimalust.

Avalikustamine

97. Kõik käesolevas kompendiumis käsitletud aruanded avaldati asjaomaste kõrgeimate kontrolliasutuste veebisaitidel. Meediakajastuse suurendamiseks avaldati aruannete kohta tavaliselt ka pressiteade.

98. Mõne kõrgeima kontrolliasutuse kommunikatsioonistrateegia hõlmab ettekandeid peamistele sidusrühmadele, kelleks on tavaliselt riikide parlamendid või nende erikomisjonid, ning asjaomastele valitsusorganitele ja -ametitele.

99. Peale selle esitlesid mõned kõrgeimad kontrolliasutused oma aruandeid rahvusvahelistel konverentsidel ja seminaridel. Seda tehti tavaliselt juhtudel, kui kasutatud oli ELi vahendeid või audit viidi läbi rahvusvahelise koostöö raames.

Auditite järelmeetmed

100. Põhimõtete ja heade tavade kohaselt võtavad kõik kõrgeimad kontrolliasutused oma soovitustega seoses järelmeetmeid. Tegevusviis sõltub iga kõrgeima kontrolliasutuse sise-eeskirjadest. Selleks võidakse jälgida iga soovituse rakendamist või teha seiret muu auditiülesande raames.

101. Tavaliselt võeti järelmeetmeid kuus kuud kuni kolm aastat pärast soovituste rakendamise tähtaega kooskõlas kõrgeimate kontrolliasutuste sise-eeskirjadega. Mõned kõrgeimad kontrolliasutused võtavad oma audititega seoses järelmeetmeid, kuid ei järgi konkreetset ajakava.

102. Käesolevas kompendiumis hõlmatud aruannete puhul oli üks kõrgeim kontrolliasutus juba läbi viinud järelauditi ja üks asutus ei kavatse aruande järgimist täiendavalt kontrollida.

Euroopa Kontrollikoda

Noorte töötus: kas ELi poliitika on midagi muutnud? Hinnang noortegarantiile ja noorte tööhõive algatusele

Ülevaade

103. Aruandes uuritakse, kuidas on nõukogu soovitusel loodud ELi noortegarantii aidanud tagada, et alla 25-aastased noored saaksid töö-, õpingute jätkamise, õpipoisiõppe- või koolituspakkumise nelja kuu jooksul alates koolist lahkumisest või töötuks jäämisest. Lisaks hinnatakse noorte tööhõive algatust, mille eesmärk on aidata kõige raskemas olukorras olevaid noori. Auditiga leiti, et edusamme oli vähe ning et tulemused ei vasta ootustele.

104. Noorte tööhõive algatuse kinnitatud eelarve suurus on 6,4 miljardit eurot. Sellest 3,2 miljardit eurot pärineb uelt, noorte tööhõivele ette nähtud ELi eelarvereaalt, mida tuleb täiendada 3,2 miljardi euroga Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) riiklikest eraldistest.

Auditi läbiviimine

105. Peamised auditeeritavad olid Euroopa Komisjon ja rakendusasutused seitsmes liikmesriigis: Iirimaa, Hispaania, Prantsusmaal, Horvaatia, Itaalia, Portugal ja Slovakkia. Auditeeritud asutused olid muu hulgas otseselt seotud noortegarantii programmide juhtimisega ja/või noorte tööhõive algatuse ja ESFi rakenduskavade haldamisega, mis keskendusid noorte tööhõivele.

106. Auditi tõendusmaterjali kogumiseks vaadati läbi dokumendid ELi ja liikmesriikide tasandil ning küsitleti vastutavaid riiklikke ametiasutusi. Audiitorid analüüsisid kogutud tõendusmaterjali ja vaatasid läbi noorte tööhõive algatusega toetatud pakkumisi saanud isikute valimi.

107. Kokku kulus auditiülesande täitmiseks alates planeerimisest kuni avaldamiseni 190 inimtöönädalat. Auditirühm koosnes auditijuhist ja üheksast audiitorist. Rühm moodustati nii, et audiitorid saaksid auditiprotseduure teha kõigis valitud liikmesriikides.

108. Audit toimus 2015. aasta septembrist 2017. aasta märtsini.

Peamised tähelepanekud

109. Kuigi seitsmes külastatud liikmesriigis oli noortegarantii rakendamisel edusamme tehtud ja mõningaid tulemusi saavutatud, ei vastanud olukord auditi tegemise ajal ehk enam kui kolm aastat pärast nõukogu soovitusel vastuvõtmist noortegarantii käivitamisega kaasnenud ootustele, milleks oli tagada kõigile NEET-noortele (mittetöötavad ja mitteõppivad noored) nelja kuu jooksul kvaliteetne töö-, haridustee jätkamise, õpipoisiõppe või praktikakoha pakkumine.

110. Ükski külastatud liikmesriikidest ei olnud veel taganud, et kõigil NEET-noortel oleks võimalus nelja kuu jooksul võtta vastu pakkumine, mis aitaks neil jätkusuutlikult tööturule siseneda. Üks oluline põhjus seisneb selles, et ainult ELi eelarvest ette nähtud vahenditest kõigi NEET-noorte abistamiseks ei piisanud.

111. Samuti oli ebaselge, kui palju riiklikke vahendeid liikmesriigid noortegarantiile eraldasid.

112. Lisaks leiti auditiga, et noorte tööhõive algatuse panus noortegarantii eesmärkide saavutamisse viies külastatud liikmesriigis oli auditi tegemise seisuga väga väike.

Soovitused

113. Muu hulgas on oluline, et liikmesriigid ja komisjon:

- looksid realistlike ja saavutatavate eesmärkide ja sihtide seadmise abil mõistlikke ootusi;
- teeksid enne kavade koostamist rahastamispuudujäägi hindamisi ja turuanalüüse;
- parandaksid oma järelevalve- ja aruandlussüsteeme.

Lisaks peaksid liikmesriigid

- tegema täieliku ülevaate noortegarantii rakendamise maksumusest ja koostama kavad vastavalt kättesaadavatele rahalistele vahenditele;
- tagama, et pakkumised vastaksid osalejate profiilile ja tööturu nõudlusele, mis viiks töökoha leidmiseni.

Komisjon peaks

- tagama, et liikmesriigid näitaksid, kuidas ELi vahenditest rahastatud noorte tööhõive meetmed vajadustele vastavad.

Avaldamine ja järelkontroll

114. Aruanne avaldati 2017. aasta aprilli algul. Samal ajal korraldati Brüsselis ajakirjandusele ja sidusrühmadele infotunnid. Seejärel esitleti aruannet aprilli lõpus Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjonis ja tööhõivekomisjonis ning Euroopa Ülemkogu sotsiaalküsimuste töörühmas.

115. Lisaks korraldati 2017. aasta mais Brüsselis Euroopa Parlamendis kõrgetasemeline konverents, et arutada aruande järeldusi. Tunnustatud eksperdid ELi institutsioonidest, praktikud ning noorte ja tööandjate esindajad, samuti muud avaliku ja erasektori sidusrühmad vahetasid seisukohti ja mõtteid ELi noorte tööhõive kavade üle ning arutasid edasisi võimalusi noorte tööhõive edendamiseks.

116. Standardmenetlusena kontrollitakse aruande soovitude täitmist kolm aastat pärast selle avaldamist.

Eeldatav mõju

- 117.** Aruanne ja selle soovitused peaksid kaasa aitama poliitika parandamisele järgmistes valdkondades:
- poliitika parem kavandamine, suunamine ja realistlikumate eesmärkide seadmine, mis põhineb üksikasjalikul vajaduste analüüsil tulevikus ELi tasandil rakendatavate sarnaste poliitikaalgatuste kohta;
 - liikmesriikides noortegarantiile eraldatud ELi ja riiklike vahendite läbipaistvuse suurendamine;
 - täpsemini suunatud projektivalik liikmesriikides, et paremini täita kindlakstehtud vajadusi, pakkudes individuaalset toetust, mis vastab tööturu vajadustele ja seeläbi tagades saavutatud tulemuste jätkusuutlikkuse;
 - põhjalikumad, õigeaegsemad ja töökindlamad andmekogumismeetodid liikmesriikides, et võimaldada poliitikaanalüüsi ja muudatusi vastavalt juba rakendatud projektidest saadud andmetele.

Belgia riigikontroll

Cour des Comptes/Rekenhof/Rechnungshof

Auditiaruanne haridussüsteemi ja tööturu vastavusse viimise kohta

Ülevaade

118. Belgia riigikontroll viis 2014. aastal läbi auditi haridussüsteemi ja tööturu vastavusse viimise kohta. Riigikontroll uuris keskhariduse vastavust tööturule, mis vajas optimeerimist. Paljud mahukate tehniliste ja kutseõppekavade järgi õppivad õpilased lõpetasid keskhariduse kolmanda klassi kvalifikatsiooniga, mis ei olnud tööturul nii kasulik, kui oleks võinud olla. Kuigi 2009. aasta kvalifikatsiooniraamistiku dekreet tagas osaliselt parema vastavuse, oli probleeme selle rakendamise ulatuse, ajakava ja teabe vähesusega.

Auditi läbiviimine

119. Kõrgeim kontrolliasutus võttis tulemusauditi aluseks alljärgnevad küsimused.

- Milline on Flaami valitsuse üldine hariduse ja tööturu kooskõlastamise poliitika?
- Kas koolituspakkumine vastab tööturu vajadustele?
- Kas koolitusel keskendutakse õpilastele kutsealal töötamiseks vajalikele teadmistele ja oskustele?

120. Auditis antakse vastavusse viimisega seotud probleemide ja poliitika ülevaade ja toonitatakse kaht aspekti, mis on seotud peamistes keskharidust pakkuvates kolledžites õpetatavate erialade, sealhulgas nende kava ja sisu kindlaksmääramisega. Kõrgeim kontrolliasutus kasutas auditi läbiviimisel eeskirju, ametlikke dokumente ja haldustoimikuid. Ta uuris aastate 2007–2010, 2010–2014 ja 2014–2015 õppekavu. Kahest audiitorist koosnev auditi tööühm viis läbi vestlused haridusministeeriumi, hariduse ja koolituse kvaliteedi tagamisega tegeleva asutuse, haridusinspektsiooni, haridusteenuste ameti ning seitsme tööhõive valdkonna töötajatega.

Peamised tähelepanekud

Flaami haridus- ja tööturupoliitika

121. Flaami haridussüsteemi ja tööturu vastavusse viimise poliitikal on mitu komponenti: teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) tegevuskava, Flaami kvalifikatsioonisüsteem, tööloppimine, õppimise ja töötamise ühildamine, kutseõppe edendamine, kutsehariduse sammas (*beroepskolom*) ja piirkondlikud tehnoloogiakeskused. Seni on STEM-tegevuskava andnud piiratud tulemusi. Keskhariduse reformimiseks on Flaami valitsus alustanud koolituskursuste seiramist. Ajavahemiku 2009–2014 hariduspoliitika teatises toodi esile tööturuga seotud konkreetsete puudujäägid ning vastavusprobleemid kesk- ja kõrghariduses.

Flaami valitsuse roll

122. Flaami valitsusel on õigus luua uusi koolituskursuseid, et reageerida sotsiaalsetele, haridusalastele ja tehnoloogilistele suundumustele ning tööturu vajadustele. Valitsus määrab uute koolituskursuste heakskiitmise korra ja kriteeriumid olemasolevate vajaduste alusel ning ametlikest esindajatest ja ekspertidest koosnevale komisjonile esitatakse ettepanekud. Audiitorid aga leidsid, et tihti puudusid hoolikalt välja töötatud kriteeriumid. Koolituskursuste loomiseks ja muutmiseks on eeskirjad olemas, kuid puuduvad siduvad eeskirjad selle kohta, mida teha aegunud kursustega. Määratletud on kaht liiki kvalifikatsioonid: kutse- ja haridusalased.

Kord ja õigusaktid

123. Iga tööturul osaleja võib esitada uute kursuste kohta ettepanekuid valideerimiskomisjonile. Valitsus otsustas 2006. aastal hinnata keskharidust, seirates kõiki õppeharusid, et ajakohastada ja täiustada olemasolevat kursuste valikut. Kooskõla suurendamiseks töötati välja üldine keskhariduse reformikava, mis põhines Euroopa võtmepädevustel. See hõlmas ajakohastatud sisuga uusi koolituskursuseid ja sellega asendati õppevaldkondade kaupa teatavaid haridusliike, säilitades samas hindamissüsteemi. Kehtivate õigusaktidega püütakse kooskõlastada uut liiki koolitust tööturuga. Kõrgeim kontrolliasutus aga leidis, et turuga arvestavate kursuste valik jäi piiratuks. Lisaks järelendas kontrolliasutus, et Flaami valitsus pakkus vähe stiimuleid selliste kursuste pakumiseks. Tulevikus põhinevad hariduskvalifikatsioonid konkreetsetel lõputunnistustel ja kutseoskustel, et koolid ja asutused ei pakuks kursuseid, mille järele ei ole tööturul nõudlust.

124. Kõrgeim kontrolliasutus järelendas, et tööturu sektorid on üldiselt rahul tööturuga arvestava koolituse kvaliteediga, kuid kohati esineb kvaliteedis puudujääke ja eelkõige napib keskhariduse omandanud tehnikuid.

125. Flaami valitsus soovis viia koolituse tööturuga paremini vastavusse, rakendades täielikult 2009. aastal vastu võetud ja 2011. aastal muudetud dekreeti kvalifikatsioonisüsteemi kohta ning kohaldades STEM-tegevuskava, mis peaks andma pikas plaanis paremaid tulemusi. Seni on aga dekreeti rakendamine olnud aeglane ja dekreet tekitab jätkuvalt küsimusi isegi pärast selle muutmist.

Soovitused

- Flaami valitsus ja ametiasutused peaksid jätkama koolituskursuste seiramist, et kujundada selge arvamus nende vastavuse kohta praegusele tööturule.
- Valitsus peaks ajakohastama koolituskursuseid või lõpetama iganenud kursuste pakkumise.
- Valitsus peaks kehtestama kava, millega tagada, et koolid ei paku enam tööturu vajadustele mittevastavat koolitust, ning innustada koole pakkuma vajalikku koolitust.
- Kvalifikatsioone käsitlevad põhjalikud eeskirjad.
- Haridustöötajad tuleks kaasata kutsekvalifikatsioonide loomisse varasemas etapis.
- Valitsus võiks kontrollida lõputunnistuste kirjelduste kasutamist.
- Valitsus peaks võtma meetmed, millega tagada, et kutsekvalifikatsioonide asjakohasus on nõuetekohaselt tõendatud.
- Flaami ametiasutuste kinnitatud kutsepädevuse profiilid peavad olema täielikud ja vastama vajadustele.

Avaldamine ja järelmeetmed

126. Auditoriaruanne esitati Flaami parlamendile ja avaldati 2014. aasta novembris. Aruanne ja pressiteade on leitav kõrgeima kontrolliasutuse veebisaidil: (www.rekenhof.be).

127. Haridusminister kiitis aruande heaks ja küsis, miks ei ole kõrgeima kontrolliasutuse sõnul selge, kuidas kohaldada isikliku arengu puhul pädevuspõhist lähenemisviisi ja kirjeldustega seotud elemente, ning tundis huvi, kas tööturu partnereid oleks võimalik kutsekvalifikatsioonide määratlemisse varem kaasata. Lisaks teatas ta, et õppevõimaluste muutmiseks on vaja terviklikku lähenemisviisi.

Eeldatav mõju

128. Eelduste kohaselt aitavad rakendatud soovitused haridussüsteemi tööturu vajadustega paremini kooskõlastada. Tulevikus tuleb õppekavades selgesti esitada lõputunnistuste ja kutseoskuste kirjeldused. Kõnealuse pädevuspõhise lähenemisviisiga aga kaasnevad ka ohud ja on ebaselge, kuidas see lähenemisviis sobitub hariduse üldisema ühiskondliku ja isikliku arenguga seotud missiooniga.

Bulgaaria riigikontroll

Сметна палата на Република България

Audit ülikooli lõpetanute edasise karjääri ja rände seire kohta

Ülevaade

129. Auditaruandes hinnatakse, kui tulemuslik oli ülikooli lõpetanute edasise karjääri ja rände seiresüsteem.

130. Seiretegevuse tulemuslikkust hinnati järgmiste kriteeriumide alusel:

- o selged eeskirjad ülikooli lõpetanute karjääri seire kohta;
- o kehtestatud oli karjääriseire süsteem;
- o rändeprotsesside seire eeltingimused;
- o nende protsesside tegelik seire kõrghariduse omandanute hulgas.

Auditi läbiviimine

131. Audit hõlmas ajavahemikku 1. jaanuarist 2013 kuni 31. detsembrini 2015 ning selles uuriti mitme riigiasutuse ja institutsiooni tegevust ülikooli lõpetanute edasise karjääri ja rändeprotsesside seire valdkonnas.

Peamised tähelepanekud

132. Mitmes ELi ja riigi tasandi dokumendis käsitletakse vajadust koguda teavet ülikooli lõpetanute edasise karjääri kohta. Kehtivates õigusaktides on põhimõtteliselt kehtestatud nõue, et eri asutused, kellele on usaldatud kõrgharidust ja tööhõivet puudutava poliitika elluviimine, peavad tegema koostööd teabe vahetamise kaudu, kuid neis ei sätestata üliõpilasi käsitlevate andmete kogumise, koondamise, analüüsimise ja hindamise korda ega kohustusi.

133. Ülikoolid on loonud süsteemid, mille abil jälgida ja seirata ülikooli lõpetanute karjääriteed. Enamikus ülikoolides ei ole kasutatavad kogumismeetodid ja andmeallikad piisavalt põhjalikud, mis tähendab, et kogutud andmed ei ole ammendavad või ajakohased.

134. Bulgaaria ülikoolide üldine hindamissüsteem on aga usaldusväärne vahend ülikooli lõpetanute karjääri seireks, sest see kasutab objektiivsetest ja tsentraliseeritud allikatest pärit andmeid. Seire on piiratud teatavate ülikooli lõpetanute kategooriate puhul: välismaal ülikooli lõpetanud isikud, sotsiaalkindlustusmaksleid mittemaksvad isikud ja tööturuasutuses registreerimata töötud.

135. Et hindamissüsteemi andmed ülikooli lõpetanute kohta on usaldusväärsed, võib haridus- ja teadusministeerium neid julgesti kasutada kõrghariduse rahastamise määramisel ja vastuvõtupoliitika määratlemisel, kuid auditeeritud perioodil seda ei tehtud. Ministeerium lõi 2016. aastal seose ülikooli vastuvõtmise ja rahastamise ning karjääriteega seotud tulemuste vahel, mis aitas tugevdada hindamissüsteemi rolli.

136. Euroopa Parlament ja komisjon on rõhutanud, kui suuri probleeme põhjustavad liikmesriikidele ebakorrapärane liikuvus ja nn ajude äravool, ning on toonitanud vajadust tegeleda selle küsimusega nii riigi kui ka ELi tasandil. Bulgaaria ülikooli lõpetanute rändeprotsesside juhtimise poliitikas keskendutakse kahele põhivaldkonnale: veenda välismaal elavaid bulgaarlasi kodumaale naasma ning meelitada riiki kõrgelt kvalifitseeritud välismaalasi. Neid eesmärke nimetatakse mitmes strateegilises dokumendis.

137. Ülikooli lõpetanute karjääri ja rände seirega seotud meetmed ei ole tõhusad, sest:

- kõrgelt kvalifitseeritud töötajate rännet käsitlev poliitika on väga killustatud;
- ülikooli lõpetanute karjääri seire valdkonnas ei ole kehtestatud selgeid eesmärke või konkreetseid meetmeid või kohustusi asutustele, kellele on usaldatud rändeprotsesside juhtimine;
- riigi tasandil reguleeritakse vähe töötajate rännet puudutava teabe kogumist ja analüüsimist;
- ülikooli lõpetanute rände seiresüsteemid ei ole usaldusväärsed ei riigi ega asjaomaste ministeeriumide tasandil.

138. Teatavatest piirangutest hoolimata on Bulgaaria ülikoolide hindamissüsteem osutunud riigi tasandil väga tõhusaks ülikooli lõpetanute edasise karjääri seire valdkonnas.

Soovitused

139. Auditi tulemusena esitati alljärgnevad soovitused.

Töö- ja sotsiaalpoliitika minister peaks:

- läbi viima kõrgelt kvalifitseeritud töötajate rändeprotsesside juhtimise poliitika mõjuanalüüsi ja poliitikamuudatuste vajalikkuse analüüsi;
- läbi viima analüüsi:
 - kõrgelt kvalifitseeritud töötajate rännet puudutava kättesaadava teabe omaduste ja piirangute ning nende piirangute võimalike lahenduste kohta;
 - kõrgelt kvalifitseeritud bulgaarlaste ja välismaalaste rännet puudutava teabe kogumise, vahetamise ja koondamise mehhanismi loomise võimaluste ning loogilise seose loomise kohta;
- koostama õigusaktid, mille alusel luuakse eriorgan või -struktuur, millele tehakse ülesandeks koguda ja analüüsida Bulgaaria tööränne protsesse puudutavat teavet;
- kehtestama riikliku süsteemi töötajate, sealhulgas ülikooli lõpetanute rändeprotsesside seireks;
- pidama läbirääkimisi asjakohase mehhanismi üle, mille kaudu ministeeriumid ja ametkonnad vahetavad teavet töötajate, sealhulgas kõrgelt kvalifitseeritud töötajate rände kohta, võttes arvesse komisjonis 2016. aastal vastu võetud Euroopa uut oskuste tegevuskava ja Euroopa Parlamendi resolutsiooni 2015/2281(INI).

Haridus- ja teadusminister peaks:

- läbi vaatama Bulgaaria Vabariigi kõrghariduse arendamise strateegia elluviimise tegevuskava näitajad;
- määratlema riikliku tegevuskava „Haridus karjääri nimel“ konkreetsed jooned ja eesmärgid koos kava elluviimise seiret puudutavate näitajatega;
- koostama õigusaktid Bulgaaria ülikoolide hindamissüsteemi toimimise kohta, et tagada selle töökindlus ja usaldusväärsus;
- parandama apostilliregistri toimimist, et suurendada selle võimet sortida ja leida poliitikakujundamiseks vajalikke andmeid;
- välismaal elavaid bulgaarlasi puudutavate haridusküsimustega tegeleva ministeeriumidevahelise komisjoni raames seirama hariduspoliitika elluviimise mõju väljaspool Bulgaariat elavatele bulgaaria kogukondadele ja üksikisikutele, pöörates tähelepanu sellele, millised tulemid on meetmetel, mille abil innustatakse bulgaaria juurtega isikuid jätkama oma haridusteed Bulgaaria ülikoolides, ning hindama seeläbi nende meetmete mõju;
- abistama töö- ja sotsiaalpoliitika ministrit eespool 1. ja 2. punktis osutatud analüüsides läbiviimisel.

Avaldamine ja järelmeetmed

140. Auditiaruanne võeti vastu Bulgaaria riigikontrolli 24. aprilli 2017. aasta otsusega, mis saadeti rahvusassambleele ja mille kohta avaldati pressiteade. Aruannet esitleti 31. mail 2017. aastal strateegia „Euroopa 2020“ teemalisel seminaril Maltal.

141. Soovituste järelkontroll viiakse läbi pärast nende rakendamise tähtaja möödumist (aprill 2018).

Eeldatav mõju

142. Eeldatavasti suurendab audit ülikooli lõpetanute edasise karjääri ja rände seiramiseks tehtava töö tulemuslikkust ja toetab asjaomaseid asutusi.

Saksamaa riigikontroll

Bundesrechnungshof

Audit väheste oskustega noorte toetamise kohta

Ülevaade

143. Saksamaa föderaalne tööhõiveamet annab nõu ja rahalist toetust Saksamaal tööd või koolitust otsivatele isikutele ning viib nad kokku sobivate töökohtadega. Tegemist on autonoomse avaliku sektori asutusega, mida rahastatakse tööandjate ja töötajate maksetest ning föderaalearve toetustest ja hüvitistest.

144. 2011. aastal kehtestati uus õigusakt, mis võimaldas föderaalse tööhõiveameti kohalikel asutustel anda toetusi tööandjatele, kes toetavad algtaseme töökohapõhise kutseõppe (*Einstiegsqualifizierung*) kaudu noori, kellel on raske siseneda tööturule. Selline koolitus on aluspõhi, millest lähtuvalt saavad sobivate oskustega noored omandada kutseoskuseid. See peaks toimima n-ö väravana, mille kaudu sihtrühm pääseb ligi töökohapõhisele kutseõppele. Lisaks on rahalise toetuse eesmärk luua tööandjatele stiimuleid töökohapõhise kutseõppe pakkumiseks ja seeläbi oma ettevõtte koolitussuutlikkuse suurendamiseks.

145. Saksamaa kõrgeimal kontrolliasutusel on volitus auditeerida föderaalset tööhõiveametit. Auditis uuriti, kas uus õigusakt on osutunud tulemuslikuks, ja tuvastati toetusega seotud probleemid.

146. Ajavahemikus 2011–2015 toetasid kohalikud tööhõiveasutused algtaseme koolitust kokku peaaegu 174 miljoni euroga ehk keskmiselt 35 miljoni euroga aastas.

Auditi läbiviimine

147. Peamised auditeeritavad asutused olid föderaalne tööhõiveamet ja neljas liidumaas asuvad viis tööhõiveasutust.

148. Auditi töörühm valis kohalikud tööhõiveasutused piirkondade ja toetuste arvu alusel, koostas toetuste valimi ja uuris seda. Audiitorid uurisid ka IT-protsesse ja statistilisi andmeid ning küsitlesid kohalike tööhõiveasutuste spetsialiste ja juhtkonda.

149. Rühm veetis kokku 154 tööpäeva kohapeal andmeid hankides.

150. Tegemist oli 2013. ja 2014. aastal rahastatud meetmeid käsitleva põhjaliku auditiga, mis viidi läbi 2015. aasta juunis ja juulis. Auditi töörühm uuris, kas kohalikud tööhõiveasutused olid

- nõuetekohaselt uurinud tööandjate taotlusi, mis esitati selleks, et saada toetust õpipoiste palkade maksmiseks;
- pakkunud noortele nõuetekohast mentorlust algtaseme koolituse käigus;
- seiranud toetuse mõjust.

151. Lisaks uurisid audiitorid seda, millisel määral oli föderaalne tööhõiveamet kontrollinud kohalikke tööhõiveasutusi algtaseme koolituse toetamise valdkonnas.

Peamised tähelepanekud

152. Taotlemiskord

- Pea ühel juhul igast kümnest uuritud juhust ei hinnanud kohalikud tööhõiveasutused, kas algtaseme koolituse toetuskõlblikkuskriteeriumid olid täidetud, või ei teinud seda õigel ajal. Mõnel juhul ei vastanud toetust saanud isikud koolituse eesmärgile või olid juba läbinud kutsealase koolituse välismaal.
- Pooltel uuritud juhtudel puudusid seaduses nõutavad kehtivad integratsioonilepingud. Veel 26% uuritud juhtudel ei täpsustanud asutused kehtivas integratsioonilepingus, et algtaseme koolituse toetus on üks pakutavatest hüvitistest.
- Algtaseme koolituse toetus on hüvitis, mille suurus määratakse vastavalt vajadusele. Kõigil uuritud juhtudel rahastasid asutused algtaseme koolitust maksimaalses summas ja maksimaalse lubatud aja ehk 12 kuu jooksul. Ühelgi juhul ei esitatud tõendeid selle kohta, miks oli vaja anda maksimaalset toetust.
- Mõnel juhul toetati algtaseme koolituse toetust saavaid õpipoisse samal ajal teiste töö leidmist hõlbustavate meetmetega. Teatavatel juhtudel oli tööandja ka selle teise meetme rahastaja, mistõttu ta sai hüvitist mõlema meetme raames. Kahe täisajaga meetme samaaegne rahastamine ei ole aga lubatud.

153. Kohalike tööhõiveasutuste pakutav mentorlus

Poolte algtaseme koolitusprogrammide puhul, mis kestsid vähemalt kolm kuud, ei võtnud asutused õpipoistega ühendust. Enam kui veerandil juhtudest ei võetud ühendust ka tööandjaga.

154. Järelmeetmed

Toetust saav organisatsioon peab edasi antud oskused ja teadmised seaduslikult tunnistusega kinnitama. Enamikul juhtudest, kus algtaseme koolitusele ei järgnenud kutseõpet, ei esitatud selliseid tunnistusi. Mõnel juhul ei säilitanud asutused tunnistuste koopiaid.

Soovitused

155. Taotlemiskord

- Enne toetuse heakskiitmist peavad kohalikud asutused vahetult konsulteerima õpipoisiõppe kandidaadiga, et uurida õigusnõuete täitmist ja dokumenteerida tulemused. Kohalike asutuste kontrollimisel peab föderaalne tööhõiveamet tagama, et enne algtaseme koolituse rahastamist kontrolliksid kohalikud asutused alati, et kõik toetuskõlblikkusnõuded on täidetud. Kohalikud asutused peaksid tagama, et õpipoisiõppe kandidaadid sobivad hästi kutsealale, mille koolitust nad soovivad.
- Kohalikud asutused peaksid parandama oma haldustavasid ja sõlmima integratsioonilepingud kõigi koolitust soovivate isikutega, nagu nõuab seadus. Integratsioonilepingutes tuleks seada eesmärgid ja sätestada ootused nii asutustele kui ka õpipoisiõppe kandidaatidele ning pakutavad hüved.
- Föderaalne tööhõiveamet peaks tagama, et kõik asutused kasutavad nõuetekohaselt kaalutlusõigust. See hõlmab nende üksikasjalikku teavitamist kaalutlusõiguse kasutamise tähendusest ning kaalutlusõiguse kasutamise ja rahastamise usaldusväärse juhtimise kohustusest. Lisaks peab föderaalne tööhõiveamet ära hoidma nõuetevastase topeltrahastamise.

156. Kohalike tööhõiveasutuste pakutav mentorlus

Kohalikud asutused peaksid õpipoisse algtaseme koolituse käigus senisest hoolikamalt juhendama, et vältida väljalangemist, ja aitama neil leida pärast õpipoisiõpet kutseõppevõimalusi.

157. Järelmeetmed

Õpipoistele ametikoha leidmisel tuleks paremini ära kasutada teavet algtaseme koolituse käigus edasi antud teadmiste ja oskuste kohta.

Avaldamine ja järelmeetmed

158. Lõplik auditaruanne avaldati Saksamaa kõrgeima kontrolliasutuse veebisaidil 13. juulil 2017: (<https://www.bundesrechnungshof.de/en/veroeffentlichungen>).

159. Saksamaa kõrgeimal kontrolliasutusel on õigus kontrollida, kas föderaalne tööhõiveamet ja kohalikud asutused rakendavad toetust nõuetekohaselt.

Eeldatav mõju

Kohalikelt tööhõiveasutustelt oodatakse algtaseme koolituse nõuetekohast ja kulutõhusat toetamist. Föderaalne tööhõiveamet peab seiretegevuse käigus tagama toetuse nõuetekohase rakendamise. Algtaseme töökohapõhise kutseõppe toetuse eesmärk on toimida n-ö väravana, mis annab tööotsingutel raskusi kogevatele õpipoistele juurdepääsu töökohapõhisele kutseõppele.

Prantsusmaa riigikontroll

Cour des comptes

Noorte juurdepääs tööhõivele: võimaluste loomine ja riikliku toetuse kohandamine

Ülevaade

160. Prantsusmaa tööturu struktuur paneb noored eriti ebasoodsasse olukorda ja nende töötuse määr on kaks korda kõrgem kui elanikkonnas üldiselt. Neil võtab kauem aega stabiilse töökoha leidmine, nemad puutuvad kõige sagedamini kokku ebakindlate töösuhete ja mittevabatahtliku osaaajatööga ning nende vaesuse määr on kõrge. Mitme aastakümne jooksul on eri ettevõtjad rakendanud paljusid abimeetmeid olukorra parandamiseks, sealhulgas rahaline toetus noori palkavatele ettevõtjatele, Prantsusmaa tööturuasutuse toetus ja juurdepääs koolitusele.

161. Kõnealune riiklik toetussüsteem maksis 2015. aastal 10,5 miljardit eurot ja see kulu suureneb, kuid pikaajalise tööhõive valdkonnas saavutatud tulemused ei vasta sätestatud eesmärkidele ega kaasatud vahenditele.

Auditi läbiviimine

162. Audit viidi läbi koos Prantsusmaa piirkondlike kontrolliasutustega. Auditeeritud üksused olid Prantsusmaa tööhõive ning riikliku ja kõrghariduse eest vastutavad ministeeriumid, Prantsusmaa tööhõiveamet ja teised ettevõtluse ja töökohtadega tegelevad organisatsioonid. Abi rakendamist analüüsiti seitsmes Prantsusmaa piirkonnas ning rahvusvaheliselt võrreldi tulemusi Saksamaa, Šveitsi, Taani, Madalmaade ja Ühendkuningriigiga. Ka Prantsusmaa kaubanduskoda viis läbi uuringu, milles koguti ligikaudu 1000 juhtiva ettevõtja seisukohti riigiabi ja noorte töötuse valdkonnas.

163. Auditis kasutati ajavahemiku 2010–2015 andmeid 15–25-aastaste noorte tööhõive kohta ning keskenduti noorte tööhõive suurendamiseks võetud meetmete tõhususele ja tulemuslikkusele. See hõlmas tööhõivestatistika, eelarveeraldiste ja lepingute täitmise analüüsi ning üksikisikutega läbi viidud vestlusi.

Peamised tähelepanekud

164. Noorte juurdepääs tööhõivele on vähenenud nii kvantiteedilt kui ka kvaliteedilt. Noored puutuvad aina rohkem kokku takistustega, mistõttu tõuseb töötuse määr, ning nende kvalifikatsioon ei vasta nende tööhõivele, mis on sageli ebastabiilne.

165. Need raskused on märgatavalt suuremad tunnustatud kvalifikatsioonideta noortel, pikaajalistel töötutel, Prantsusmaale rännanud isikutel ja kõige vähem kindlustatud linna- ja maapiirkondades elavatel isikutel ning seepärast peaksid need olema noorte tööhõive edendamise poliitika esmased sihtrühmad. Töötajaid kaitsva, kuid teistele lühiajalist ja ebastabiilset tööd pakkuva tööturu kahetine olemus asetab turuletulijad ebasoodsamasse olukorda võrreldes nendega, kes juba töötavad. Noortele töötajatele mõeldud riikliku toetuse tõhusus erineb suuresti kasutatud poliitikavahendite lõikes – intensiivsete ja lühiajaliste meetmete mõju on suurem kui valitsusasutuste pakutaval pikaajalisel toetusel.

166. Riik peaks esmajärjekorras rahastama kõige mõjusamaks osutunud poliitikavahendeid ja noorte tööhõive toetamises osalevate paljude ettevõtjate tegevust tuleks koostööks koostööks. Riiklike kavade väljatöötamisel ei võeta pahatihti arvesse noorte tegelikke vajadusi või eelmiste kavade elluviimisel saadud kogemusi ja kavu on liiga palju. Eri piirkondlikud sidusrühmad peavad ühendama jõupingutused, et teha tõhusamat koostööd ja täiustada noorte töötutega seotud järelmeetmeid. Kavade väljatöötamisel ja vahendite eraldamisel ei võeta piisavalt arvesse tulemusi ning asutused peaksid rahastamisel võtma aluseks toetuse abil saavutatud tulemused ja sihtrühmade olemuse.

Soovitused

167. Riigikontroll andis kaks juhist:

- riikliku toetuse määramisel tuleb rohkem keskenduda noortele, kellel on raskusi töö leidmisega;
- seada prioriteediks kiire reageerimine ja intensiivsed meetmed;

168. ning tegi 12 soovitust:

- vähendada subsideeritavate lepingute kestust;
- hõlbustada üleminekut subsideeritavatelt lepingutelt koolitusele, mis tagab kvalifikatsiooni;
- kasutada subsideeritavate lepingute eelarvet järk-järgult rohkem intensiivsemate toetusprogrammide rahastamiseks;
- rakendada kohalolekukontrolli nende programmide puhul, milles osalejatele makstakse toetust;
- luua noortegarantiiga sarnaselt igale programmile ühtne organ, mis teeks otsuseid noorte vastuvõtmise ja programmijärgse seire kohta;

- tõhustada ja täiustada kohalike tööhõiveasutuste juhtimist, koondades haldus-, finants- ja projektijuhtimise funktsioonid;
- koostada igale kohalikule tööhõiveasutusele mitmeaastane leping, milles on sätestatud eesmärgid ja tulemuste hindamise raamistik;
- määrata noored programmidesse ühtsete kriteeriumite alusel;
- luua vahend isikute edusammude ja programmide tulemuste seireks, kasutades ühtseid tähiseid;
- vähendada toetusprogrammide arvu ja lihtsustada nende sisu;
- anda tulemuspõhise tasustamise korral ettevõtjatele toetamise rakendamiseks vahendite kasutamisel rohkem vabadust;
- edendada noorte tööotsijate juurdepääsu koolitusele.

169. Üldiselt soovitas riigikontroll pidada vähem tähtsaks subsideeritavaid lepinguid, mis tekitavad tühimõju nii era- kui ka avalikus sektoris, ning kasutada rohkem traditsioonilisemat vahelduvõpet.

Avaldamine ja järelmeetmed

170. Aruanne avaldati 2016. aasta septembris. Pressiteade avaldati 5. oktoobril 2016 ja see on kättesaadav riigikontrolli veebisaidil: <https://www.ccomptes.fr/en/publications/employment-access-young-people>.

171. Riigikontrolli soovitude rakendamist kontrollitakse 2017. aasta lõpus.

Eeldatav mõju

172. Prantsusmaa noorte tööhõivet käsitlevate kavade tõhustamine ja parem juhtimine, et parandada Prantsusmaal tulevikus tööturule sisenevate noorte majanduslikke ja sotsiaalseid väljavaateid.

Itaalia riigikontroll

Corte dei Conti

Riikliku projekti „500 noort kultuuri valdkonda“ audit

Ülevaade

173. Kultuuripärandi- ja turismiministeerium kiitis 6. detsembril 2013. aastal heaks eriprogrammi kultuuripärandi inventuuri, kataloogimise ja digiteerimise kohta. Osalejateks valiti 500 noort, kes läbisid kõnealuses valdkonnas üheaastase koolituse ja seejärel koostati kolmeetapiline koolituskava.

174. Seega oli projektil kahesugune eesmärk. Esimene eesmärk oli võidelda noorte töötusega kooskõlas Euroopa Liidu 22. aprilli 2013. aasta soovitusega. Teine eesmärk oli kaitsta ja edendada hävimisohus kultuuripärandit ja see taastada ning hoogustada turismi, kasutades erakorralistele meetmetele ettenähtud vahendeid.

175. Kava koosnes kolmest erinevast riiklikust projektist. Esimese projekti „Territorium: tipptase“ eesmärk oli esitleda veebis kultuuri- ja turismiradu, sealhulgas monumente, muistiseid, arhitektuuri ja kultuurikogusid. Teise projektiga, mis kandis pealkirja „Suured sõja- ja rahuprotsessid: kohad ja sisu“, loodi veebikursused Esimese maailmasõja kollektiivse mälu moodustavate kohtade ja ajalooliste ülevaadete kohta. Koolitusprogrammi kolmas projekt oli seotud vaimse kultuuripärandiga, keskendudes audiovisuaalsetele allikatele.

176. Itaalia kultuuripärandiministeerium eraldas 2014. aastaks 2,5 miljonit eurot projekti „500 noort kultuuri valdkonda“ elluviimiseks, mida täiendati seejärel ELi eelarve vahenditega.

177. Auditis uuriti kavandamisega seotud aspekte, projektide valikukriteeriumeid, praktikantide valimise korda, menetlusetappe, koolitusprogrammide elluviimise hetkeseisu (ajalisest, rahalisest ja raamatupidamisarvestuse aspektidest) ning tegevuse mõju juhtimisele.

Auditi läbiviimine

178. Auditis keskenduti kultuuripärandi- ja turismiministeeriumi praktikantide valimise korrale ning hävimisohus kultuuripärandi kataloogimise ja digiteerimisega seotud tegevusele.

179. Auditi metoodika koosnes sisuliselt dokumentatsiooni läbivaatamisest ja analüüsimisest. Auditi eest vastutav magistraat saatis kultuuripärandiministeeriumile kaks kirja, milles päriti senise tegevuse, kasutatud menetluste, eri etappide ajastuse ja kättesaadavate vahendite kasutamise kohta.

180. Et koolitus toimus kogu riigis, oli ärakuulamismenetluse peamine kontaktüksus kõnealuse ministeeriumi keskvalduse osakond ja kultuuripärandiministeeriumile lähedalseisev vastav keskne eelarvetalitus (majandus- ja rahandusministeeriumi arvepidamise talitus).

181. Auditi töörühm koosnes magistraadist ja viiest abistavast ametnikust.

182. Ajavahemikku 2013–2015 hõlmav kõnealune finants- ja tulemusaudit viidi läbi 2016. aasta aprillist (kui kultuuripärandiministeeriumile saadeti esimene kiri) oktoobrini.

Peamised tähelepanekud

183. Programmil oli mitu positiivset tahku.

184. Projektid valiti vastavalt noorte koolitamise ja digipärandi suurendamise eesmärkidele. 30. aprilli 2016. aasta seisuga oli kolme keskinstituudi andmebaasides palju loetelusid, katalooge ja digiteeritud kirjeid. Instituudid pidasid programmi kasulikuks ja olid võimelised poolelijäänud algatustega jätkama.

185. Kokkuvõttes olid osalejate hinnangud väga positiivsed. Kursusele andis hindeks „suurepärase“ 119 praktikanti 140st.

186. Teisest küljest näitas muu hulgas programmist lahkunud ja asendatud praktikantide suur arv raskusi praktikantide valikul, mis oli kõige olulisem kriitika. Lahkumise peamiste põhjuste hulka kuulusid toetuse väiksus, viibimine väljaspool kodupiirkonda või stabiilsuse puudumine.

187. Samuti kritiseeriti projektide aeglast progressi, mis tulenes ülemäära bürokraatlikest menetlustest. Kavandatud tähtjaks 30. juunil 2016 olid 28 projekti 144st vähem kui pooleldi ellu viidud.

188. Sidusrühmad andsid tagasisidet ankeedis ja kurtsid varustuse nappuse (või vananenud varustuse), rahastamispuudujääkide, keeruliste ülesannete täitmiseks antud ebapiisava aja, korralduslike puudujääkide, suurenenud töökoormuse ja personali vähesuse üle.

189. Raamatupidamise seisukohast säästeti märkimisväärne summa ehk eraldatud summast 18,5%. Kogusumma kasutamine oleks võimaldanud koolitada suuremal arvul noori.

Soovitused

190. Tulevikus tuleks selliste programmide raames:

- uurida erasektori tööturu kõiki võimalusi;
- edendada osalejate oskusi;
- kaardistada turismi- ja kultuurirajad;
- sõlmida programmide lõpuleviimisel piirkondadega lepingud uuenduslike idufirmade loomise kohta.

Avaldamine ja järelmeetmed

191. Kõnealuse aruande kiitis 29. septembril 2016 heaks tulemusauditite keskkoda.

192. See avaldati ametlikult ja ka veebisaidil ning saadeti 7. oktoobril 2016. aastal parlamendile ja valitsusele. Aruande kohta avaldati pressiteade.

193. Asutused saatsid 2017. aasta aprillis Itaalia riigikontrollile järelselgitused. Ainus tähtis punkt oli seotud võimalusega lisada tulevikus noored praktikandid kutseliste kultuuripärandi valdkonna ekspertide nimekirja.

Eeldatav mõju

194. Aruanne ja selle soovitused peaksid edendama noorte koolitamist käsitlevat poliitikat, projektide ajastamist, toetusesaajatele loodavaid stiimuleid ja seost tööturuga, aidates seeläbi sarnaseid tulevasi algatusi.

Leedu riigikontroll

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė

Avalik auditiaruanne: kutseõppe võimaluste ärakasutamine

Ülevaade

195. Kutseõppepoliitika ja tööturu vajadustele vastamine on tähtsad konkurentsivõime ja riigi pikaajalise heaolu tegurid.

196. Ainult 33% riigi noortest valis 2014. aastal kutseõppe (ELi keskmine näitaja on 50%), teised aga kandideerisid kohe pärast üldhariduse omandamist kõrgharidusasutustesse või sisenesid eelneva kutseõppeta tööturule. Töötavaid elanikke, kellel puudus tõendatud kvalifikatsioon, oli ligikaudu 22%.

197. ELi finantstoetuse perioodil 2007–2013 pöörati enim tähelepanu ja eraldati enim vahendeid kolmele kutseõppe valdkonnale: haridustaristu, õpetajate kvalifikatsioonide täiendamine ja õppekavade uuendamine. Sellest kombinatsioonist sõltub kutseõppe atraktiivsus ja kvaliteet.

198. Ajavahemikul 2012–2015 avas Leedus konkreetsetes sektorites ukseid kokku 42 kutseõppekeskust ning nendesse investeeriti 118 miljonit eurot. Keskused loodi 33 kutseõppeasutuses 74st (45%) ja need varustati tiptasemel kutseõppevahenditega, et koolitada kõiki riigi elanikke, kes soovivad omandada uut või täiendada olemasolevat kvalifikatsiooni. Kutsekoolitajatele otsustati pakkuda tehnoloogilisi oskuseid, mis on tähtis töötamiseks uues kutseõppetaristus, ning neile korraldati praktika eri ettevõtjate juures.

199. Et haridusasutuste osutatavad teenused vastaksid tööturu vajadustele ja oleksid paindlikud, investeeriti kvalifikatsioonide määratlemisse ja kutseõppekavade uuendamisse. Tulemuseks pidi olema 10 uut kvalifikatsioonistandardit, 60 moodulitega kutseõppeprogrammi ja 14 valdkondlikku õppevahendit. Asutused peavad moodulipõhisele kutseõppesüsteemile üle minema 2021. aastaks.

200. Leedus kutseõppeasutustes õppivate noorte ja pidevõppeprogrammides osalevate täiskasvanute osakaal on Euroopa Liidu väikseimate hulgas. See ajendas riigikontrolli analüüsima, kas kutseõppesse tehtud investeeringud parandavad selle kvaliteeti ja ligitõmbavust.

201. Auditi eesmärk oli hinnata, kas loodud koolituskeskused vastavad tööturu muutuvatele vajadustele; kas neid kasutatakse eesmärgipäraselt; kas kutseõppeprogramme uuendatakse ning kas koolituspersonalit tehnilisi oskusi ajakohastatakse korrapäraselt.

Auditi läbiviimine

202. Audit viidi läbi Leedu haridus- ja teadusministeeriumis ning kvalifikatsioonide, kutsehariduse ja -koolituse arenduskeskuses.

203. Auditeerimiseks valiti 33 kutseõppeasutusest 18 (55%), kus töötavad riigi 42 koolituskeskusest 26 (62%). Küsitleti umbes 400 keskustes õppivat õpilast ja umbes 200 seal töötavat kutseharidustöötajat ning vesteldi seitsme seotud ettevõtte ja kolme kolledži esindajatega.

204. Audit hõlmas ajavahemikku 2012–2014 ja mõjuanalüüsis kasutati ka 2015. aasta andmeid.

Peamised tähelepanekud

205. Auditi käigus avastati, et eri kutseõppeasutuses kasutati õppevahendeid väga erinevalt ja need ei olnud alati kõigile vanuserühmadele kättesaadavad. Uued kvalifikatsioonistandardid, kutseõppe moodulkavad ja õppevahendid ei olnud alati järjepidevalt välja töötatud ning olid sageli kokkusobimatud.

206. Kutseõppe taristusse investeeriti kokku 118 miljonit eurot, kuid umbes pooles auditeeritud asutustest ei olnud koolituskeskustes esmaste koolitusprogrammide õpilaste arv eelmise kahe aasta jooksul suurenenud.

- 60% nende keskuste vahenditest kasutati vaid kuni viis tundi päevas, sest mitte kõik asutused ei hakanud pakkuma uusi kutseõppeprogramme, keskuste uute rajatiste turustamiseks ei kehtestatud ühtegi konkreetset eesmärki ning ei kavandatud ühtegi lahendust, et rahastada kursusi uute õpilaste või õpetajate koolitamiseks.
- Puudus koolitusteenuste eest tasude kehtestamise järjekindel meetod.
- Kvalifikatsioonistandardite väljatöötamiseks eraldati umbes 500 000 eurot, kuid neid standardeid ei kehtestatud. Kutseõppe moodulkavade väljatöötamiseks eraldati umbes 1 miljon eurot, kuid registreeriti vaid 24 programmi 60st ja 2015. aastal hakati kutseõppeasutustes katsetama vaid üheksat. Selle põhjuseks oli asjaolu, et puudus projektide rakendamise järjepidev protsess, kvalifikatsioonistandardeid kirjeldavad dokumendid ei olnud kõikehõlmavad, kvalifikatsioonistandardeid ei olnud enne registreerimist täielikult hinnatud ja asjaomaseid õigusakte oli muudetud, nii et mõni kava ei olnud enam nendega kooskõlas.
- Projektiga seotud tegevustes osales ainult mõni kutseharidustöötaja ja pärast projekti lõppu koolitus katkestati.

Soovitused

207. Auditis esitati mõlemale auditeeritud asutusele mitu soovitus, sealhulgas järgmised:

- hinnata õppevahendite soetamise aluseid ja renoveerimise rahastamisvahendite eraldamist ning nende meetmete vastavust tööturu vajadustele;
- üksikasjalikud soovitused koolituskeskuste tulemusliku kasutamise suurendamiseks;
- arvutada välja sissetulekute loomiseks vajalike koolitustasude suurus;
- tagada, et standardid, programmid ja vahendid on nõuetele vastavad, järjepidevad ja registreeritud;
- kehtestada nõuded kutseõppe komiteedele ja tulemuste saavutamise tähtsajad;
- vaadata programmid uute õigusaktide ja standardite põhjal läbi ja tagada nende asjakohasus;
- korraldada kutseharidustöötajate koolitamist.

Avaldamine ja järelkontroll

208. Auditiaruanne avaldati koos pressiteatega 28. veebruaril 2016. Aruanne on kättesaadav [Leedu riigikontrolli](#) veebisaidil koos inglise- ja leedukeelsete kokkuvõtetega. Leedu riigikontroll tutvustas auditi tulemusi ka Leedu parlamendi auditikomisjonile ning haridus-, teadus- ja kultuurikomisjonile.

209. Iga soovituse rakendamise jälgimiseks on kehtestatud standardne jälgimismenetlus.

Eeldatav mõju

210. Kui soovitused rakendatakse nõuetekohaselt, toovad need kaasa praktilise koolituse keskuste suurema kasutamise, õppevahendite uuendamiseks saaks tekitada rahalisi vahendeid, kutseõppe kavad oleksid paremas vastavuses tööturu vajadustega, kutseharidustöötajaid koolitatakse täiendavalt ning kavandatud umbes 57 miljoni euro suurust täiendavat investeeringut praktilise koolituse keskuste taristusse ja hariduse sisulisse ajakohastamisse kasutatakse paremini.

Luksemburgi Suurhertsogiriigi riigikontroll

Cour des Comptes du Grand-Duché de Luxembourg

2011. ja 2014. aasta järelaruanne töötuse vastu võitlemise meetmete kohta

Ülevaade

211. Riigikontrolli esialgne eriaruanne hõlmas ajavahemikku 2006–2009 ja see avaldati 2011. aastal. Auditi eesmärk oli hinnata noorte tööhõive meetmeid pärast kolm aastat kestnud rakendamist ning eelkõige tööhõive toetamise lepingut ja esmast töölepingut, mis võeti kasutusele 22. detsembri 2006. aasta seadusega.

212. 2014. aasta järelaruanne hõlmas ajavahemikku 2012–2014 ja sisaldas noortegarantiid käsitlevat jagu. Kuna noortegarantii käivitamise tähtaeg oli 2014. aasta juunis, kontrollis riigikontroll, kas sidusrühmad olid võtnud selle tulemuslikuks käivitamiseks vajalikke meetmeid.

213. Aastatel 2007–2009 ulatus noorte tööhõive meetmete riigipoolne rahastamine, s.t tööhõive toetamise leping ja esmane tööleping, umbes 12,3 miljoni euron, mida maksti tööhõivefondi kaudu.

214. Aastatel 2012–2014 olid nendele meetmetele riigieelarvest tehtud kulutused umbes 68 miljonit eurot.

215. 2011. aastal avaldatud eriaruande eesmärk oli vaadata läbi otsused ja meetmed, mille poolt saadikutekoda (Luksemburgi parlament) hääletas 22. detsembri 2006. aasta seaduse raames, millega edendatakse töökohtade säilitamist ning kehtestatakse julgeoleku- ja keskkonnapoliitika erimeetmed.

216. Üks nn seaduse 5611 eesmärk oli vaadata läbi noorte tööhõive edendamise meetmeid käsitlevad õigusaktid peamise eesmärgiga suurendada nende mõjusust noorte täielikult tööturule integreerimisel.

217. Kavandatud seadusemuudatused tegid lõpu noorte puhul ajutiste tähtajaliste lepingute kasutamisele nii avalikus kui ka erasektoris. Aastal 2006 olid ainsad kehtivad noorte tööhõive meetmed tööhõive toetamise leping (avalik sektor) ja esmane tööleping (erasektor).

218. 2014. aasta järelaruanne avaldati Luksemburgi saadikutekoja taotlusel. Saadikutekoja esimees teavitas riigikontrolli eelarve täitmise kontrolli komisjoni soovist, et riigikontroll kontrolliks, milliseid meetmeid võttis töö- ja tööhõiveministeerium vastuseks riigikontrolli eriaruandes esitatud tähelepanekutele ja soovitudele.

Auditi läbiviimine

219. Peamised auditeeritavad olid töö-, tööhõive- ning sotsiaal- ja solidaarse majanduse ministeerium (MTEES) ning tööhõive arengu agentuur (ADEM). Riigikontroll küsis mõlema organisatsiooni juhtkonda ja analüüsis esitatud dokumente, et teha kindlaks, koguda ja kontrollida teavet, mida oli vaja eriaruannetes tähelepanekute tegemiseks ja soovitude esitamiseks.

220. Töörühm koosnes riigikontrolli aseesimehest ja kolmest audiitorist.

221. Esialgne audit toimus 2010. aasta maist oktoobrini. Järelaudit tehti 2013. aasta detsembrist 2014. aasta juunini.

Peamised tähelepanekud

222. Riigikontroll leidis 2011. aasta noorte tööhõive meetmete auditi käigus, et arvnäitajad olid ebamäärased, sest puudusid viited meetmete tulemusena saavutatud tööotsijate tööalase konkurentsivõime kohta. Asjaomased ametiasutused ütlesid, et neil puudusid meetmete tulemuslikkuse hindamiseks vajalikud vahendid. Oma 2014. aasta auditis leidis riigikontroll, et noorte tööhõive meetmete ajakohastatud hindamist ei tehtud. Tulemusnäitajate kehtestamise töö oli alles algusjärgus.

223. Riigikontroll märkis ka, et noortegarantii puhul kasutati koostöölepingut; noortegarantii on vahend, mida ei olnud kasutatud alates 2006. aastast ja mis oli seotud vaid katseprojektidega.

224. Samuti leidis riigikontroll, et noortegarantii käivitamisega 2014. aasta juunis võisid ADEMi tööjõu puudujäägid muutuda veelgi problemaatilisemaks, ohustades veelgi koostöölepingu eesmärkide saavutamist.

Soovitused

225. Riigikontrolli 2011. aasta aruandes rõhutati vajadust tulemusnäitajatel põhineva hindamissüsteemi järele. Riigikontroll leiab, et uute organisatsioonide eesmärgid ja tulemused tuleb kindlaks määrata kohe alguses, nii et töötusevastast võitlust oleks võimalik hinnata.

226. Samuti soovitas riigikontroll rakendada uue asutuse jaoks mitmeaastast kava. See annaks üldise poliitika, strateegiliste valikute, keskmise tähtajaga tegevuste ja ülesannete ning vajalike rahaliste ja inimressursside raamistiku.

227. Riigikontroll kordas 2014. aastal oma soovitusi vajaduse kohta hinnata noorte tööhõive meetmeid, soovitades arutada selliste meetmete nagu tööhõive toetamise lepingu ja töö alustamise lepingu tulemuslikkust riigisiselt ja rahvusvaheliselt.

228. Teatavatel kindlaksmääratud kuupäevadel, näiteks kaks aastat kohaldamise algusest, peaks pädev minister olema kohustatud teavitama saadikutekoda võetud meetmete kvantitatiivsest (seda liiki lepingu allkirjastanud toetusesaajate arv) ja kvalitatiivsest (töö leidnud toetusesaajate arv) arengust.

229. Riigikontroll on veendunud, et meetmeid tuleb hinnata teatava aja pärast, nii et saaks teha parandusi või meetmed katkestada, kui nendega ei ole saavutatud oodatavaid tulemusi.

Avaldamine ja järelkontroll

230. Töötuse vastu võitlemise meetmeid käsitlevad eriaruanded esitati saadikutekojale 7. aprillil 2011 ja 13. oktoobril 2014.

231. Seejärel avaldati aruanded riigikontrolli veebisaidil ja anti välja pressiteated.

232. Saadikutekoja eelarve täitmise komisjon võtab riigikontrolli eriaruannete suhtes järelmeetmeid, andes aru meetmetest, mida asjaomased asutused on võtnud vastuseks riigikontrolli soovitustele. Järelaruanne esitati 30. märtsil 2015.

233. Riigikontrolli tulevases tööprogrammis on ka eriaruanne noortegarantii kohta.

Ungari riigikontroll

Állami Számvevőszék

Koordineeritud audit kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteemi kohta

Ülevaade

234. Euroopa Parlamendi 20. aprilli 2012. aasta resolutsioonis Euroopa kõrgharidussüsteemi ajakohastamise kohta rõhutati vajadust jälgida uute kõrgkooli lõpetanute tööhõivet, et mõõta, millises ulatuses vastab kõrgharidus tööturu vajadustele. Euroopa Parlament kutsus liikmesriike üles koguma ja avaldama andmeid, mis näitavad seost eri kutsealade kvalifikatsioonide ja nende kutsealade töövõimaluste vahel.

235. Mitmes Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni dokumendis osutatakse nn ajude äravoolu riskile – eriti Kesk-, Ida- ja Lõuna-Euroopa liikmesriikide puhul –, mis tuleneb sellest, et üha rohkem uusi kõrgkooli lõpetanuid otsustab minna tööle välismaale. Sel põhjusel leppisid Ungari, Rumeenia ja Bulgaaria kokku koostööauditi läbiviimises strateegia „Euroopa 2020“ võrgustiku raames. Auditit koordineeris Ungari riigikontroll ja tegemist oli tulemusauditiga.

236. Auditi eesmärk oli esile tõsta karjäärijälgimissüsteemide häid tavaid, pöörates erilist tähelepanu teistes liikmesriikides töötavate kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimisele.

237. Ungaris keskenduti riigikontrolli selleteemalises auditis ELi pakkumuste raamistikus rakendatud kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteemi loomisele ja toimimisele. Kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteem on otsuste vastuvõtmist toetav süsteem, mis annab koolitust pakkuvatele kõrgharidusasutustele tagasisidet nende koolituse kvaliteedi ja kasutamise kohta ning suunab noori nende karjäärivalikutes.

Auditi läbiviimine

238. Audit hõlmas ajavahemikku 1. jaanuarist 2011 kuni 31. oktoobrini 2015 ning auditeeritavad üksused olid tööjõuministerium (EMMI), haridusamet ja kuus valitud Ungari ülikooli.

239. Audit viidi läbi vastavalt auditeerimise kutsestandarditele ja kooskõlas tulemusauditi põhimõtetega. Auditi küsimustele vastamiseks vajalike andmete ja dokumentide hindamine hõlmas järgmisi protsesse: jälgimine,

küsimuste koostamine (teabenõue), võrdlemine ja analüüs. Audit viidi läbi, hinnates küsimustele antud vastuseid, kasutades sertifikaatide andmeid ja võttes arvesse auditiperioodil kehtinud õigusnorme.

Peamised tähelepanekud

240. Ungari kõrgkoolilõpetanute karjääri jälgimise süsteem koosneb kahest tasandist. Keskasutus korraldab kogu riigis andmete kogumise, lõimimise ja analüüsi, koostab andmebaasi, töötab välja metoodika ja pakub tuge institutsioonidele, samas kui kõrgharidusasutused koguvad ja analüüsivad üksikandmeid ja koostavad keskasutusele aruandeid.

241. Detsentraliseeritud süsteem on võimeline esitama andmeid kõrgkooli lõpetanute tööhõive laadi kohta ja võimaldab ülikoolidel lisada küsimustikku oma küsimusi. Niisugune detsentraliseerimine suurendab süsteemi alalhoidmise ja saadud andmete kasutamise motivatsiooni ning on andnud tulemuseks ka mitmeid hea tava näiteid.

242. Ungaris kasutatakse kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteemi andmeid otsuste tegemisel nii valitsustasandil kui ka ülikoolides. Kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteemi andmete alusel loodud veebipõhine infosüsteem pakub ülikoolide/kolledžite sisseastumiseksamiteks valmistuvatele õpilastele üksikasjalikku teavet töövõimaluste kohta pärast kõrgkooli lõpetamist. Sellist teavet sisaldavat veebisaiti külastavad paljud inimesed.

243. Kõik auditisse kaasatud kõrgharidusasutused saavutasid süsteemist pärit andmeid kasutavate osalejate vajaliku arvu või ületasid seda. Lisaks saavutasid neli asutust eesmärgi kaasata küsimustike täitmisse 90% kõrgkooli lõpetanutest ning kaks ülikooli ületasid selle eesmärgi.

244. Küsitletud sihtrühmade vastamisvalmidus aga vähenes. Langev vastamismäär vähendab andmete usaldusväärsust ja ohustab ka süsteemi jätkusuutlikkust.

245. Riigikontroll jõudis järeldusele, et organisatsioonid täitsid oma ülesandeid hästi, kooskõlas kõikide etappide eesmärkidega: planeerimine, koordineerimine, arendus ja jälgimine. Keskse planeerimise – eriti eri erialadega seotud planeerimise – abil loodi kasulikke meetodeid ja suuniseid. Kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteemi edukat rakendamist toetas ka kesk- ja institutsiooniliste organisatsioonide aktiivne tihe koostöö.

Soovitused

246. Auditis esitati soovitus, et kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise andmebaas peaks sisaldama usaldusväärsemat teavet kõrgkooli lõpetanute töötamise kohta välismaal, et EMMi peaks rohkem julgustama kõrgkooli lõpetanuid veebiküsimustikele vastama ning et kogutud andmeid tuleks jagada sellises vormis, mis võimaldab andmekaevet. Auditis leiti ka mitmeid konkreetseid hea tava näiteid, mida seal kasutada soovitati.

Avaldamine ja järelkontroll

247. Ungari riigikontroll avaldas oma auditaruande 6. oktoobril 2016 ja koostas ka teema kohta auditi tulemuste põhjal analüüsi.

248. Analüüsis keskenduti peamiselt kahele auditi käigus tuvastatud põhiprobleemile: miks küsimustiku saanud kõrgkoolilõpetajad ei soovinud eriti vastata ja miks ei kasutatud andmeid hiljuti kõrgkooli lõpetanute tööhõive kohta välismaal. Kuigi vastamise määra saab tehniliste tingimuste parandamise ja küsimustiku lühendamisega mõistagi tõsta, peetakse analüüsis siiski kõige tähtsamaks kõrgharidusasutuste ja kõrgkooli lõpetanute vahelise sideme tugevdamist. Analüüsis märgiti ka, et rõhku tuleks panna kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteemi usaldusväärsuse suurendamisele süsteemi toimimise ja väljatöötamise ajal, võimaldades seega üksikasjalikumalt uurida välismaal töötavate kõrgkooli lõpetanute tööhõivenäitajaid.

Eeldatav mõju

249. Auditi soovitudele tuginedes tuleks luua Euroopa algatus kõrgkooli lõpetanute jälgimiseks ja nende karjääri või edasise hariduse edenemise kohta teadmiste parandamiseks, et toetada karjäärialase juhendamise, programmide kujundamise, institutsioonilise strateegia ja poliitika kujundamise parandamist. Küsimustike ülesehitust tuleks muuta ja kõrgkooli lõpetanuid tuleks sellest rohkem teavitada. Luua tuleks täpsemad infograafikud ja eri kutsealade täpsemad andmebaasid, mis jagavad interaktiivselt teavet, toetades andmekäivet.

Malta riiklik kontrolliasutus

Uffiċċju Nazzjonali tal-Verifika (Malta)

Struktuurifondide panus strateegiasse „Euroopa 2020“ tööhõive ja hariduse valdkonnas

Ülevaade

250. Aruandes uuriti, kas ESFi ja ERFi rakenduskavade projektid ja muud tegevused kavandati ja teostati nii, et need annaksid tegeliku panuse strateegia „Euroopa 2020“ elluviimisse tööhõive ja hariduse valdkonnas, ning kas nende sekkumismeetmete esialgsed tulemused toetasid seda arusaama. Kõrgeimate kontrolliasutuste kontaktkomitee andis selle ülesande struktuurifondide töörühmale. Kõnealune paralleelaudit viidi läbi koostöös kümne liikmesriigi kõrgeimate kontrolliasutustega.

251. Avaliku sektori iga-aastased kulutused auditeeritud valdkonnas on kokku 113 645 000 eurot (hõlmab haridust ja tööhõivet), millest 20 800 000 eurot (ESFi 1. prioriteetne suund) on seotud tööhõivega (üldine, mitte üksnes noorte tööhõive).

Auditi läbiviimine

252. Peamine auditeeritud asutus oli Malta korraldusasutus ja audit hõlmas ajavahemikku 2014–2016. Kehtestatud eesmärkide käsitlemisel kasutas Malta riiklik kontrolliasutus mitut teabeallikat. Tehtud uurimistöö hõlmas Euroopa Liitu (EL) käsitleva kirjanduse ülevaadet, asjaomase õigusraamistiku ning spetsiaalselt Malta jaoks koostatud dokumentide põhjalikku analüüsi. Kõnealune ELi käsitlev kirjandus oli strateegia „Euroopa 2020“, samuti investeerimisprioriteete, tulemusraamistiku ning liikmesriikides õigusraamistiku kohaldamist käsitlevad juhenddokumendid.

253. Kõnealuse auditi puhul olid eriti olulised asjaomased õigusaktid, milles käsitletakse rakenduskavade funktsioonide eri aspekte. Konkreetsemalt hõlmas asjaomane õigusraamistik kolme ELi 2013. aasta määrust (1301/2013, 1303/2013 ja 1304/2013), milles käsitletakse regionaal- ja sotsiaalarengu fondide ning Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi ühis- ja üldsätteid.

254. Konkreetsetelt Maltaga seotud dokumentatsioon koosnes Malta partnerluslepingust, 2015. aasta riiklikust reformikavast, nõukogu soovitustest ja riigipõhistest soovitustest, vastuvõetud rakenduskavadest,

kõlblikkuseeskirjadest ja eelhindangutest, samuti planeerimise ja prioriteetide koordineerimise osakonna (kui korraldusasutuse) strateegias „Euroopa 2020“ määratletud peamiste eesmärkide käsitlemisel koostatud sisedokumentidest.

255. Kõnealuse auditi tegemise ajal viis riiklik kontrolliasutus korraldusasutuses läbi poolstruktureeritud küsitlused. Lisaks küsitlustele palus riiklik kontrolliasutus vajaduse korral tõendavaid dokumente ja selgitusi. Küsitlused põhinesid töörühma vastu võetud küsitluste standardjuhendil. Kõnealune dokument oli jagatud kolme põhiossa, nimelt:

- o üldteave ülevaate andmiseks hariduse ja tööhõivega seotud rakenduskavadest liikmesriikides;
- o rakenduskavade ülesehitus, et anda ülevaade sellest, kuidas auditeeritud rakenduskavad koostati ja kas need olid kooskõlas strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide täitmisega, ning
- o rakenduskavade elluviimine, kus käsitleti läbivaatamiseks valitud heakskiidetud projekte, et teha kindlaks, millises ulatuses on need projektid aidanud saavutada või aitaksid tulevikus saavutada strateegia „Euroopa 2020“ peamisi eesmärke.

256. Kohapealne audititöö toimus 2016. aasta maist novembrini.

Peamised tähelepanekud

257. Seoses rakenduskavade koostamisega tegi riiklik kontrolliasutus kindlaks, et need olid koostatud riiklike prioriteetide, riskide ja probleemide ulatuslike läbivaatamiste alusel, kaasates kõiki ministeeriume riigi tasandil, ja kavandamisüksuse koordineerimisel, et tagada lähenemisviisi ühtsus. Lisaks sellele olid eelhindangutes esitatud soovitusel enamikul juhtudest nõuetekohaselt täidetud. Riiklik kontrolliasutus jõudis järeldusele, et rakenduskavad olid riiklike vajaduste, nõukogu soovitude ning tuvastatud riskide ja probleemidega selges vastavuses.

258. Riiklik kontrolliasutus leidis, et valitud näitajad aitavad kaasa strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkide üldisele saavutamisele. Siiski oli paar puudust konkreetsetes investeerimisprioriteetides, kus ei olnud esitatud üksikasjalikke toiminguid ja teave oli ebaselge. Riiklik kontrolliasutus pidas I rakenduskava tulemusnäitajaid hoolimata mõne üksikasja puudumisest saavutatavaks, II rakenduskava tulemusnäitajaid, mille kohta esitati rohkem teavet, realistlikuks ja üldjoontes ambitsioonikateks.

259. Projektide võimaliku tõhususe ja tulemuslikkuse seisukohast olid projektide ja nende erieesmärkide ja tulemusnäitajate vahel selged seosed ning anti piisavaid juhiseid.

260. Näitajate jälgimiseks kasutusele võetud süsteemid olid asjakohased ning tagasid andmete õigeaegse kogumise ja analüüsi. Järelevalvekomiteed koosnesid kõigi asjaomaste ametiasutuste esindajatest, välja arvatud auditeerimisasutus, kellelt küsiti teavet vajaduse korral.

261. Taotlejatele anti rakenduskavade, projektide ja taotlemise kohta piisavalt juhiseid ning nad said osaleda teabeüritustel.

262. Hea tava oli ilmne ministeeriumidevahelise koordineerimiskomitee ja täiendava valdkondliku allkomitee moodustamisel eesmärgiga saada ressurssidest suurimat kasu ning vähendada töö kattumist ja dubleerimist. Komiteed andsid strateegilist teavet ja juhiseid 2014.–2020. aasta programmitöö perioodi kohta.

Soovitused

263. Kui näitajate mõned konkreetSED puudused, millele juhiti tähelepanu eespool esitatud tähelepanekutes, välja arvata, ei esita riiklik kontrolliasutus ühtegi piisavalt olulist üldist või laiaulatuslikke riskivaldkondi käsitlevat soovitusi, mis vajaks edasist arutelu. Tuleb märkida, et kõnealuse läbivaatamise toimumine programmitöö perioodi suhteliselt varases etapis piiras riikliku kontrolliasutuse analüüsi.

Avaldamine ja järelkontroll

264. Aruanne avaldati elektrooniliselt riikliku kontrolliasutuse veebisaidil 1. veebruaril 2017. Avaldamisega kaasnes pressiteade. Järelmeetmeid ei ole veel võetud.

Eeldatav mõju

265. Riiklik kontrolliasutus on arvamusel, et kui rakenduskavasid hakatakse läbi vaatama, tuleks kõnealuse aruande tulemusi ja järeldusi arvesse võtta.

Poola riigikontroll

Najwyższa Izba Kontroli

Õppepraktika ja töötutele pakutavad tööpraktika kohad avaliku halduse asutustes

Ülevaade

266. Avaliku halduse asutused on kehtestanud üliõpilastele ja kõrgkooli lõpetanutele mõeldud õppepraktika ning töötutele mõeldud tööpraktika sobiva organisatsioonilise korra⁴⁵. Nende kvaliteet ei ole aga alati nii hea kui peaks. Seetõttu on see mõjutanud nende kasutatavust osalejate tööle aidamisel. Samal ajal on kõrgkooli lõpetanute töötus üks tööturu peamistest probleemidest, mis on 2020. aastasse ulatuva inimkapitali arendamise strateegia kohaselt tingitud muu hulgas ühelt poolt olemasolevate vajaduste ning teiselt poolt õppe- ja tööpraktika taseme ja ulatuse kokkusobimatusel.

Auditi läbiviimine

267. Auditeeriti 24 avaliku sektori üksust: 17 avaliku halduse asutust (kaks ministeeriumit, viis provintsiasutust, viis omavalitsust / kohalikku asutust ja viis piirkondlikku asutust) ning seitset ülikooli kuuest provintsist.

268. Üksused valiti 2013., 2014. ja 2015. aasta esimesel poolel korraldatud õppepraktika ja töötute tööpraktika kohtade kõige suurema arvu põhjal.

269. Audit hõlmas üliõpilaste õppepraktikat ning töötute tööpraktikat.

270. Auditis käsitleti ajavahemikku 1. jaanuarist 2013 kuni auditegevuse lõpetamiseni igas auditeeritud üksuses ning audit toimus 2015. aasta 17. septembrist 31. detsembrini.

45 Poolas on tööpraktika seotud sellise töötü praktiliste oskuste omandamise protsessiga, kes täidab ülesandeid töökohas ja teeb seda töölepingut sõlmimata.

Peamised tähelepanekud

271. Üldiselt olid avaliku halduse asutused õppe- ja tööpraktikaks hästi ette valmistatud. Kahe erandjuhtumi puhul võtsid üksused vastu liiga palju osalejaid ja see ületas nende organisatsioonilise suutlikkuse. Õppepraktikat reguleeritakse asutuste ja kolledžite või ülikoolide vahel sõlmitud lepingute või kokkulepetega ning tööpraktikat reguleeritakse asutuste ja tööhõiveasutuste vaheliste lepingutega. Õpipoisid ja praktikandid määratakse mentoritele, kuid on olnud juhtumeid, kus mentoritele oli määratud suur hulk inimesi (kuni 12). Ülikoolimentorite puhul oli juhendamine mõnikord vaid vormiline, sest mõni praktika toimus vaheajal, kui mentorid olid puhkusel. Oli juhtumeid, kus üks mentor vastutas eriti suure hulga üliõpilaste eest (äärmuslikel juhtudel oli see arv akadeemilise aasta jooksul suurem kui 800).

272. Enamik külastatud asutustest ei maksnud mentoritele koolitushüvitisi, kuigi sellised hüvitised on asjaomaste õigusaktidega (kutseõppe praktikat käsitlevad õigusaktid) ette nähtud, kui mentor ei ole praktika ajal tööülesannetest (vähemalt osaliselt) vabastatud. Audiitorid juhtisid tähelepanu sellele, et on ebaõiglane, et kehtiva õiguse kohaselt on avaliku sektori koolide üliõpilaste mentoritel õigus täiendavatele rahalistele vahenditele, kuid erakoolide üliõpilaste mentoritel sellist õigust ei ole (näiteks võivad nad töötada samas valdkonnas ja tegeleda väga sarnase tegevusega).

273. Ülikoolide ja asutuste vaheline teabevahetus ei ole täielikult toimiv, eelkõige praktikaprogrammi puhul. Asutuste mentoritel ei olnud ülikoolide esindajatega mingit kontakti ja mõni praktika viidi läbi väljaspool programmi.

274. Pärast esialgset kohanemisperioodi täitsid tööpraktikal olevad noored töötud üldiselt ülesandeid, mis sarnanesid ülesannetega, mida täitsid asutuse töötajad. Õppe- ja tööpraktika puhul anti osalejatele kõige lihtsamaid ülesandeid, mis olid sageli pelgalt mehaanilised, näiteks fotokoopiate tegemine (nii oli kolmandikuga õpipoistest).

275. Riigikontrolli audiitorid täheldasid üheksas asutuses (50%) ka muid puudusi. Need puudused olid seotud tervise- ja ohutuskoolitusega; näiteks viisid koolitusüritusi läbi volitamata inimesed. Kahes asutuses töötlesid isikuandmeid õpipoisid ja praktikandid, kellel puudus asjakohane luba, mis on vastuolus isikuandmete kaitse seadusega.

276. Auditeeritud ministeeriumides ja provintsiasutustes oli auditeerimisperioodil praktikal vaid 75 inimest, mis vastab ühele kolmandikule valitsuse praktikaalases katseprogrammis ette nähtud arvust. Meede töötati välja asutuste praktikantidele avatuse suurendamiseks ja kvaliteetse praktika pakkumiseks.

277. Kõigest 52,5%-l juhtudest viis töötute tööpraktika avaliku halduse asutustes kolme kuu jooksul alates selle lõppemisest töökoha saamiseni, sest asutused ei saanud konkurentsimenetluste tõttu töökohta tagada.

278. Kolmes asutuses olid praktikantide kohta esitatud lõplikud arvamused üldsõnalised: need sisaldasid samu termineid ja olid koostatud näidisvormi põhjal, mis vähendas nende kasulikkust võimalike tulevaste tööandjate jaoks.

Soovitused

279. Riigikontroll näitas, et vaja on tihedamat koostööd õppe- ja tööpraktikat soovitavate asutuste ja nende toimumise üksuste vahel ning avaliku sektori asutuste asjakohaseid meetmeid, et

- avaldada teated vabade ametikohtade kohta koos vastuvõtueeskirjade ja -kriteeriumidega;
- nõuda iga juhtumi puhul õppe/tööpraktikaprogramme asutustelt, kes soovitavad praktikat;
- hinnata õiglaselt õppe- ja tööpraktikat ning määrata kindlaks praktikantidelt nõutavad konkreetsed oskused;
- võimaldada üliõpilastel osaleda vabatahtlikus praktikas, näiteks kõrgkooli lõpetanute praktika;
- hinnata antud asutuse korraldatud õppe- ja tööpraktikat.

280. Riigikontroll märkis ka seda, et erakoolide mentoritele ei makstud hüvitisi ja esitas peaministrile asjakohase ettepaneku.

Avaldamine ja järelkontroll

281. Riigikontrolli esimees kinnitas auditi tulemusi käsitleva teabe 6. juunil 2016 ja pressiteade auditi tulemuste kohta avaldati 18. augustil 2016 riigikontrolli veebisaidil.

282. Audiitorid koostasid kokku 60 auditijärgset järeldust, mille rakendamise auditeeritud üksuste juhid heaks kiitsid.

Eeldatav mõju

283. Ootuste kohaselt aitavad aruanne ja sellest tulenevad järeldused kaasa töö- ja õppepraktika parandamisele, muutes praktika korraldamise läbipaistvamaks, suurendades kvaliteetsete praktikakohtade arvu ning suurendades ülikoolide/kolledžite ja praktikat pakkuvate organisatsioonide koostöö ulatust ja tihedust.

Portugali riigikontroll

Tribunal de Contas

Noorte tööalase konkurentsivõime edendamise strateegilise kava „Impulso Jovem“ audit

Ülevaade

284. Audit kavandati Portugali parlamendi palvel ja selle üldeesmärk oli hinnata strateegilise kava „Impulso Jovem“ juhtimis- ja kontrollisüsteeme ning rakendamist, sealhulgas

- iseloomustada noorte tööhõive edendamise algatusi hõlmavat strateegilist kava „Impulso Jovem“ selle organisatsioonilise struktuuri, otsustusprotsessi ning juhtimis- ja kontrollisüsteemi seisukohast;
- analüüsida kava eesmärke ja sellele eraldatud ressursside asjakohasust;
- hinnata, millises ulatuses on kava „Impulso Jovem“ (juuni 2012 kuni detsember 2013) saavutanud oma eesmärgid füüsilise ja rahalise teostamise seisukohast.

285. Auditeeriti ajavahemikku 2012. aasta juunist 2013. aasta detsembrini.

286. Strateegilise kava „Impulso Jovem“ eesmärgiks oli võtta kasutusele 932,3 miljonit eurot Euroopa fondide vahendeid (204,7 miljonit eurot ESFi ja 727,6 miljonit eurot ERFist).

Auditi läbiviimine

287. Põhiline auditeeritav oli tööhõive- ja koolitusvaldkonna riiklik asutus Instituto do Emprego e Formação Profissional (IEFP), kuid auditi käigus konsulteeriti ka ESFi ja ERFi sertifitseerimisasutusega, peamiste rakenduskavade korraldusasutustega ja vahendusasutustega ning teiste strateegilise kava „Impulso Jovem“ rakendamises ja elluviimises osalevate avaliku sektori asutustega.

288. Audit töötati välja riigikontrolli auditi- ja menetlusjuhendis sätestatud üldiselt heakskiidetud meetodite ja tehnikate alusel.

289. Kõlblikkusnõuete kinnitamiseks ja kava „Impulso Jovem“ ning tehtud maksete kontrolli- ja järelvalvemenetluste läbivaatamiseks valiti mittestatistilised valimid.

290. Läbiviidud kontrollides võeti arvesse kõiki strateegilises kavas hõlmatud suundi ja meetmeid ning nende käigus auditeeriti iga suunaga seotud projekte.

291. Auditi eest vastutas üks riigikontrolli liige ja auditile andis heakskiidu riigikontrolli 2. koja täiskogu. Kõik ülejäänud kuus liiget esitasid oma märkused.

292. Auditi töörühm koosnes kolmest audiitorist, kelle tööd koordineeris peaaudiitor.

293. Audit toimus 2013. aasta detsembrist 2016. aasta novembrini.

Peamised tähelepanekud

294. Kava „Impulso Jovem“ juhtimist, järelvalvet ja kontrolli ei toetanud tõhus teabe koondamise ja juhtimise süsteem.

295. Tulemused näitavad, et rakendamine oli liikunud algselt kavandatud meetmetest väga kaugemale. Selle põhjuseks ei olnud mitte ainult keerukas majanduskeskkond, vaid ka asjaolu, et mõne uue meetme rakendamisel tekkisid tagasilöögid, mis tõi kaasa selle, et ka seotud toetusmeetmed lükati edasi. Veel üks tegur, mis nendes tulemustesse oma osa andis, oli see, et kava koostamise esimestel etappidel konkureeris see olemasoleva ja huvipakkuvama praktikakavaga, kus toetusesaajate ja/või edendajate osalemiskulud olid väiksemad ja nad said seetõttu pakkuda pikemat praktikaperioodi, ning mis hõlmas Lissaboni piirkonda.

296. Kava „Impulso Jovem“ esialgne investeeringute prognoos oli umbes 932,3 miljonit eurot, heakskiidetud investeering oli 444,3 miljonit eurot ja täitmiseks eraldatud investeering 187,4 miljonit eurot, mis annab täitmise määraks 42,2%.

297. Osakaaluna 31. detsembril 2012 tööhõivekeskustes registreeritud alla 30-aastaste töötute koguarvust (171 994 inimest) moodustab kava „Impulso Jovem“ raames tööle võetud noorte arv (93 989 inimest) umbes 54,6%, kusjuures 23,0% (39 736) ei ole enam tööhõivekeskustes arvel.

298. IEFP ei teadnud, milline on töölase konkurentsivõime tase eri koolitusvaldkondades.

Soovitused

299. Arvestades, et 2014.–2020. aasta programmitöö perioodi lisatud noortegarantii rakendamise riiklik kava järgis kava „Impulso Jovem“, soovitati

- tagada koondatud täpne üldine teabesüsteem;
- hinnata tööalase konkurentsivõime tulemusi koolitusvaldkondade kaupa;
- jälgida madala haridustasemega noorte arengut, nende koolituse läbimise edukuse taset ja nende tööturule integreerumist;
- tõhustada kohapealseid kontrolle võrreldes kontrollidega kavas „Impulso Jovem“.

Avaldamine ja järelkontroll

300. Aruanne edastati Portugali parlamendile 6. jaanuaril 2017 ja see avaldati elektrooniliselt riigikontrolli veebisaidil. Avaldamisega kaasnes tutvustav teade.

301. Standardmenetlusena tuleb kuus kuud pärast aruande avaldamist selle soovituste täitmist kontrollida. Kuni selle ajani, kui kõik soovitused on rakendatud (või on rakendamine asjakohast põhjendust esitades lõplikult tagasi lükatud või on soovitused muudel objektiivsetel põhjustel aegunud), jätkab auditi töörühm igal aastal allesjäänud soovituste seisu uue hindamisega.

Eeldatav mõju

302. Aruanne ja selles esitatud soovitused peaksid andma järgmisi tulemusi:

- parandused teabesüsteemis, mis toetab juhtimist ja poliitilisi otsuseid;
- paremad teadmised koolitusvaldkondade ja tööalase konkurentsivõime seosest;
- madala haridustasemega noorte tööturule lõimumise parem jälgimine;
- seda liiki toetuste tõhustatud kontrollimenetlused.

Slovaki Vabariigi riigikontroll

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Audit, milles käsitletakse valitud ülikoolide lõpetanute tööturul eduka osalemise ettevalmistamiseks eraldatud riigieelarve vahendite tõhusat ja tulemuslikku kasutamist ja valitud majandusnäitajate ning õppimis- ja õpetamisprotsessis rakendatud näitajate saavutamist

Ülevaade

303. Auditis keskenduti ülikoolides õppivate inimeste arvu muutumisele seoses riigieelarvest makstavate toetustega. Samuti uuriti, kuidas aitasid toetused kaasa kõrgkooli lõpetanute edukusele tööturul.

304. Aastal 2013 pakkus Slovakkia tööturg ülikooli lõpetanutele vaid tuhat töökohta. 2013. aasta teises kvartalis oli üle 27 000 ülikoolikraadiga inimese töötu. Auditis leiti, et Slovakkia kõrgharidus tekitab kõrgkooli lõpetanute ülejäägi ning et puudub seos tööturu vajaduste ja ülikoolide lõpetanute erialade vahel.

Auditi läbiviimine

305. Peamised auditeeritavad olid Slovakkia haridusministeerium ja kümme Slovakkia riiklikku ülikooli.

306. Analüüsi, sünteesi, võrreldi ja liigitati majandus- ja muid andmeid. Valitud teaduskondades viidi läbi üliõpilaste edukuse määrade läbivaatamine ja tööhõiveuuring põhines tööhõiveasutustelt saadud andmetel. Ülikooli lõpetanute jaoks koostati küsimustik, et koguda teavet nende edukuse kohta tööturul ja nende rahulolu kohta hariduse kvaliteediga. Läbivaadatud dokumentide hulgas olid haridusministeeriumi eelarvejao lõplik raamatupidamisaruanne, ülikoolide eelarve täitmise aastaaruanded, iga-aastased tegevusaruanded, toetuslepingud jne.

307. Auditi eesmärk oli uurida, kas valitud ülikoolide lõpetanute tööturul eduka osalemise ettevalmistamiseks eraldatud riigieelarve vahendeid kasutati tõhusalt ja tulemuslikult, esitades kuus küsimust: kui tulemuslikult kasutati valitsuse rahalisi vahendeid lõpetanute tööhõive suurendamiseks; kas need vahendid on saavutanud oma eesmärgid; kui kiiresti leidsid tööotsijad tööd; töötajate arvu ja üliõpilase tulemuste seos; üliõpilase rahulolu haridusega ja tööandja osalemine hariduses.

308. Audit toimus 2013. aasta 27. maist 6. detsembrini.

Peamised tähelepanekud

309. Üldiselt tuli ülikoolidest liiga palju lõpetanuid, kes ei suutnud leida tööd oma õpitud erialal ning vastavus tööturu vajadustele oli ebapiisav. Riigieelarvest üksikutele ülikoolidele vahendite eraldamine sõltub vaid osaliselt lõpetanute edukusest tööturul. Ülikoolidele antakse toetusi peamiselt üliõpilaste arvu alusel, 10%–20% toetustest jääb kasutamata ja kantakse seetõttu järgmisse aastasse üle. Üliõpilaste suur suhtarv professori kohta tingis töötute üliõpilaste suurema osakaalu professori kohta. Aastatel 2010–2012 ei õnnestunud 15%-l lõpetanutest tööturule siseneda, mis põhjustas 55 570 000 euro suuruse riikliku eelarvevahendi lühiajalise ebatõhusa kasutamise. Auditi küsimustikust ilmnis, et enam kui 60% lõpetanutest leidis, et kasutab oma ülikooliharidust, ja 26,3%-l oli alaline töökoht. Enam kui 90% hindas oma ülikoolihariduse kvaliteeti heaks, kuid vaid 52% otsustaks õppida sama eriala.

Soovitused

310. Kõrgkooli lõpetanute töötusega tegelemiseks ja suurema keskendumise tagamiseks üliõpilastele tööturul nõutava koolituse ja vajalike oskuste pakkumisele teabe, koostöö ja stiimulite parandamise abil esitati mitu soovitus. Peamised soovitused on loetletud alljärgnevalt:

- vaadata toetuste eraldamise meetodika igakülgsest läbi ja kaaluda nende ülikoolide eelistamist, kelle lõpetajad on tööturul selgelt edukamad;
- hinnata ümber eesmärgid ja seada uued eesmärgid allprogrammis 077 11 – *ülikoolihariduse pakkumine ja ülikoolide juhtimine*;
- haridusministeerium ja riiklikud ülikoolid peaksid tegema koostööd sotsiaalkindlustusameti ja tööministeeriumiga, et luua vahendid ajakohaste ja usaldusväärsete andmete kättesaadavaks tegemiseks, et jälgida kõrgkooli lõpetanute edukust tööturul;
- haridusministeerium peaks kohandama vahendite eraldamise raamistikku nii, et see toetaks ülikoole, mille lõpetajad on tööturul selgelt edukamad;
- vaadata läbi järgmise perioodi riiklik reformikava;
- laiendada tööturuasutuste teabesüsteemi, et ühendada ülikoolid tööhõiveasutustega, nii et ülikoolidel oleks veebipõhine juurdepääs andmetele, mis käsitlevad nende lõpetajate olukorda tööturul;
- ühtlustada kõrgkooli lõpetanute profiilikirjeldused ja liigitada õpingute üksikvaldkonnad õppekava süsteemi kohaselt;
- võtta kasutusele näitaja, mille abil jälgida nende üliõpilaste arvu, kes oma õpinguid ei lõpeta;
- suurendada tööturul osalemise edukuse kaalumiskoeffitsienti.

Avaldamine ja järelkontroll

311. Aruanne avaldati 7. jaanuaril 2014 ja see esitati peaministrile, haridusministrile ja Slovakkia parlamendi asjaomastele komisjonidele.

312. Aruande soovitude rakendamist kontrollitakse edaspidistes auditites.

Eeldatav mõju

313. Aruanne ja soovitusel peaksid aitama suurendada kõrgharidusele eraldatud eelarvevahendite kasutamise tõhusust ja tulemuslikkust ning tõstma ülikoolilõpetajate tööhõive määra.

Ühendkuningriigi riiklik kontrolliasutus

UK National Audit Office

Väärtuse loomine õpipoisiõppe programmi kaudu

Ülevaade

314. Aruandes uuriti, kas haridusministeerium suudab tõendada, et üha enam töandja juhitud õpipoisiõppe programm on loonud kulutustele vastavat tulu.

315. Järjestikused valitsused on pidanud õpipoisiõpet peamiseks oskuste arendamise viisiks ja seetõttu on praktika majanduskasvu ja paranenud tootlikkuse kavade oluline osa lisaks tulemuste parandamisele noorte jaoks ja mitmekesisuse edendamisele töökohtadel. Leitakse, et ilma valitsuse sekkumiseta ei investeeriks töandjad koolitusse, sealhulgas õpipoisiõppesse, majanduslikult optimaalset summat.

316. Viimastel aastatel on õpipoisiõppe kohtade arv märkimisväärselt suurenenud ja haridusministeerium laiendas õppeprogrammi veelgi, muutes selle samas rohkem töandja juhitaavaks ja töandja rahastatavaks. Programmi elluviimise toetuseks tehtud olulised muudatused hõlmasid poliitikaeesmärke uute õpipoisiõppe kohtade loomise lihtsustamiseks, uusi õpipoisiõppe standardeid, mille kehtestavad töandjate rühmad, ja põhirahastamist töandjatele kehtestatud maksust.

Auditi läbiviimine

317. Peamine auditeeritav oli haridusministeerium, mis läbis sel ajal õpipoisiõpet käsitleva keeruka üleminekukava varaseid etappe. Riikliku kontrolliasutuse aruande eesmärk oli teavitada, kuidas ministeerium selle üleminekuga toime tuli, ja hinnata üha enam töandja juhitud õpipoisiõppe programmiga loodud väärtuse suurendamiseks seni tehtud tööd. Tulemusaudit hõlmas kolme peamist valdkonda:

- programmi eesmärkide määratlemine ja edu mõõtmine;
- individuaalsete õpipoisiõppe kohtade kvaliteedi parandamine;
- õpipoisiõppe kvaliteedi ja väärtusega seotud riskide juhtimine.

318. Audit toimus 2015. aasta detsembrist 2016. aasta maini.

319. Külastati viit järelevalveasutust, seitset koolituse pakkujat, 19 tööandjat ning autotööstus-, ehitus- ja kutsealateenuseid osutavate ettevõtjate esindusorganit, kaht kohalikku ettevõtluspartnerlust ja kümnet sidusrühmade esindusrühma, ning nendega viidi läbi poolstruktureeritud küsitlused.

Peamised tähelepanekud

320. Mis puudutab programmi eesmärkide määratlemist ja selle edukuse mõõtmist, siis haridusministeerium ei olnud kindlaks määranud, kuidas ta kasutab õpipoisiõppe kohtade arvu suurenemist tootlikkuse parandamiseks ja kuidas see mõjutab õpipoisiõppe kohtade valikut, et saavutada parim tulemus. Samuti ei olnud ta määratlenud, mida „edu“ reformitud programmis tähendab. Uurimine näitas, et erinevad õpipoisiõppe kohad pakuvad oluliselt erinevat kasu, kuid ei olnud selge, kuidas haridusministeerium plaanib seda tõendit kasutada.

321. Individuaalsete õpipoisiõppe kohtade kvaliteeti pidi parandatama, võttes kasutusele tööandjate välja töötatud õpipoisiõppe standardid. Paljud õpipoisiõppe kavandamises ja teostamises osalenud tööandjad ja koolituse pakkujad toetasid uute standardite aluspõhimõtteid, kuid nendealase teadlikkuse suurendamiseks oli vaja rohkem tööd. Praktikas oli uute standardite väljatöötamise protsess tööandjate jaoks ressursimahukas ja võttis kauem aega, kui haridusministeerium oli ette näinud. Mõned tööandjad ja tööstuse esindusrühmad olid mures, et lähenemisviis toob kaasa suurel arvul kitsaid, kattuvaid standardeid, mis piirab valdkonnaülestes oskuste omandamist.

322. Tööandjad olid väga rahul pakutud koolituse ja saadud hüvede kvaliteediga, kuid õpipoiste küsitlused andsid koolituse kvaliteedist vähem selge ülevaate ja haridusinspeksioon leidis, et umbes viiendik pakkujatest peab koolituse kvaliteeti parandama. Haridusministeerium juhtis asjakohaselt õpipoisiõppe kvaliteedi ja väärtusega seotud individuaalseid riske, mis tulenevad praeguse muutmiskava komponentide elluviimisest. Samuti töötas ministeerium välja tulemuslikumat lähenemisviisi programmi eduga seotud kattuvate riskide juhtimiseks, kuid vaja on edasisi edusamme ja ta peab alles kindlaks määrama, millist teavet tal on vaja peamiste käitumuslike riskide ja riski suurenemisele osutavate märkide jälgimiseks.

Soovitused

323. Haridusministeerium peaks

- määratlema kavandatud üldise mõju tootlikkusele ja majanduskasvule, samuti lühiajalised võtmetähtsusega tulemuslikkuse põhinäitajad programmi edukuse mõõtmiseks;
- tagama, et standardite edasiarendamise tähtaeg oleks realistlik ja et see edastataks selgelt tööandjatele ja koolituse pakkujatele;
- parandama viisi, kuidas ta käsitleb peamisi riske, vastastikust sõltuvust ja ettenägematuid olukordi programmi eri elementide puhul;

- tegema rohkem, et mõista, kuidas tööandjad, koolituse pakkujad ja hindamisasutused võivad käimasolevatele reformidele reageerida, ja töötama välja kiire reageerimise kindlad viisid, kui ilmnevad turu kuritarvitamise juhtumid;
- määrama kindlaks valitsusasutuste ja õpipoisiõppe ameti (Institute for Apprenticeships) vastavad rollid, eelkõige seoses praktikakoolituse kvaliteedi järelvalvega ning asjaomaste andmete ja mõõtmistulemuste kogumise ja analüüsiga.

Avaldamine ja järelkontroll

324. Aruanne avaldati 6. septembril 2016 koos lisatud pressiteatega. Seda arutati 12. oktoobril 2016 alamkoja riigieelarvekomisjonis ja komisjon avaldas oma aruande 30. novembril 2016, millele haridusministeerium vastas standardmenetluse raames. Auditi tulemusi tutvustati ka Westminsteri tööfoorumi üritusel 2017. aasta veebruaris.

325. Riiklik kontrolliasutus jälgib korrapäraselt oma soovitude rakendamist, suheldes auditeeritud asutusega. Märtsis 2017 avaldas haridusministeerium õpipoisiõppe programmi ametliku hüvede saavutamise strateegia, mis hõlmas selliseid tulemusnäitajaid nagu edukate õpipoiste paranenud sissetulekud, püsiva töökohani või muude haridusvõimalusteni jõudnud õpipoiste suurenenud arv ning etnilistest vähemustest pärit, õpiraskustega ja ebasoodsa taustaga õpipoiste suurenenud arv.

326. Õpipoisiõppe amet alustas tegevust 3. aprillil 2017.

Eeldatav mõju

327. Aruanne ja selles esitatud soovitusel peaksid aitama parandada poliitikat, koostades programmieesmärkide ja tulemusnäitajate tugevama kogumi, et teha lihtsamini kindlaks, kas programm on edukas. See omakorda parandaks tööandjate välja töötatud õpipoisiõppe standardite kasutuselevõtu protsessi, mis toob kaasa selliste riskide, nagu õpipoisiõppe süsteemi ärakasutamine, parema juhtimise ja uue õpipoisiõppe maksu korra.

Alates 2010. aastast noorte töötusega seotud audititöös osalevate ELi kõrgeimate kontrolliasutuste nimekiri

328. Nimekiri annab ülevaate ELi kõrgeimate kontrolliasutuste audititööst, mis on kas täielikult või osaliselt käsitletud noorte töötust või noorte integreerimist tööturule. Kui soovite kõnealuse auditi kohta lisateavet, pöörduge asjaomase kõrgeima kontrolliasutuse poole.

Belgia

- *Afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt*, november 2014 [Haridussüsteemi ja tööturu vastavusse viimine, avaldatud novembris 2014]

Bulgaaria

- *Мониторинг на реализацията и миграцията на завършилите висше образование*, 04.2017 г. [Audit ülikooli lõpetanute edasise karjääri ja rände seire kohta, avaldatud aprillis 2017]
- *Професионално образование за заетост*, публикуван през м. Май 2016 г. [Kutseharidus tööhõive jaoks, avaldatud 2016].
- *Осигуряване на заетост на младежите със средства от ЕС по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“*, публикуван през м. Ноември 2014 г. [Noortele töö pakkumine, kasutades ELi vahendeid rakenduskava „Inimressursside areng“ raames, avaldatud novembris 2014].
- *Реализиране на завършилите висше образование на пазара на труда*, публикуван през м. Октомври 2013 г. [Kõrgkooli lõpetanute karjääritulemused, avaldatud oktoobris 2013].
- *Изпълнението на процедура „Развитие“*, насочена към насърчavane на икономическата активност на безработni лица, финансирана по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, публикуван през м. Юли 2013 г. [Projekti „Areng“ elluviimine, eesmärgiga edendada töötute majanduslikku aktiivsust, mida rahastati rakenduskava „Inimressursside areng“ raames, avaldatud juulis 2013].

Saksamaa

- *Prüfung der Berufseinstiegsbegleitung nach § 49 SGB III*, August 2015 [Karjääri alustamise toetusprogrammide audit vastavalt Saksa sotsiaalkindlustusseadustiku III osa artiklile 49, avaldatud augustis 2015]
- *Prüfung berufsvorbereitender Bildungsmaßnahmen mit produktionsorientiertem Ansatz nach § 51 ff. SGB III*, november 2016 [Kutsehariduse-eelsete koolituskavade audit tootele suunatud lähenemisviisi alusel vastavalt Saksa sotsiaalkindlustusseadustiku III osa artiklile 51 jj, avaldatud novembris 2016]
 - *Teil I: Kofinanzierung und Vergabe* [I osa. Kaasrahastamine ja hankimine]
 - *Teil II: Durchführung und Abrechnung* [II osa. Rakendamine ja raamatupidamine]

- *Prüfung der Förderung junger Menschen mit Qualifikationsdefiziten nach § 54a SGB III, Juli 2017* [Audit väheste oskustega noorte toetamise kohta vastavalt Saksa sotsiaalkindlustusseadustiku III osa artiklile 54a, avaldatud juulis 2017]

Prantsusmaa

- *L'accès des jeunes à l'emploi: Construire des parcours, adapter les aides, septembre 2016* [Noorte juurdepääs tööhõivele: võimaluste loomine ja riikliku toetuse kohandamine, avaldatud septembris 2016]

Itaalia

- *Progetto 500 giovani per la cultura, ottobre 2016* [500 noort kultuuri valdkonda, avaldatud oktoobris 2016].

Leedu

- *Kaip panaudojamos profesinio mokymo galimybes, 02/2016* [Kutseõppe võimaluste ärakasutamine, avaldatud veebruaris 2016]

Luksemburg

- *Certaines mesures prises dans le cadre de la lutte contre le chômage et suivi des recommandations, avril 2011 et octobre 2014* [Töötuse vastu võitlemise meetmed ja soovitude täitmine, avaldatud aprillis 2011 ja oktoobris 2014].

Ungari

- *Közös ellenőrzéssel a versenyképes tudás jobb hasznosulását, 10/2016* [Koordineeritud audit kõrgkooli lõpetanute karjääri jälgimise süsteemi kohta, avaldatud oktoobris 2016]

Malta

- Struktuurifondide panus strateegiasse „Euroopa 2020“ tööhõive ja hariduse valdkonnas, avaldatud veebruaris 2017.

Poola

- *Praktyki i staże w urzędach administracji publicznej, 08/2016* [Õppepraktika ja töötutele pakutav tööpraktika avaliku halduse asutustes, avaldatud augustis 2016]
- *Zatrudnianie niepełnosprawnych w administracji publicznej, mai 2010* [Puudega inimeste tööhõive avalikus halduses].

- *Nabór pracowników na stanowiska urzędnicze w jednostkach samorządu terytorialnego*, september 2010 [Töötajate palkamine kohaliku omavalitsuse üksustes].
- *Realizacja programu aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia*, jaanuar 2012 [Alla 30-aastaste tööhõive toetusprogrammi rakendamine]
- *Zatrudnianie osób niepełnosprawnych w wybranych ministerstwach, urzędach centralnych i państwowych jednostkach organizacyjnych*, juuni 2013 [Puudega inimeste tööhõive valitud ministeeriumides, keskasutustes ja riiklikes organisatsioonilistes üksustes].
- *Zatrudnienie socjalne jako instrument działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*, november 2013 [Sotsiaalne tööhõive kui madala elatustaseme tõstmise ja sotsiaalse tõrjutuse ohu olevate inimeste aktiivsuse suurendamise vahend].
- *Skuteczność wybranych form aktywnego przeciwdziałania bezrobociu*, aprill 2015 [Töötuse ennetamise valitud aktiivsete vormide tulemuslikkus].
- *Dotacje z Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej*, mai 2015 [Tööfondi toetused äritegevuse alustamiseks].
- *Kształcenie na kierunkach zamawianych*, oktoober 2015 [Haridus tellitud teaduskondades].
- *Praktyki i staże w urzędach administracji publicznej*, juuni 2016 [Õppepraktika ja töötutele pakutav tööpraktika avaliku halduse asutustes]
- *Wydatkowanie środków z funduszy strukturalnych na zwiększenie zatrudnienia*, aprill 2017 [Struktuurifondide kasutamine tööhõive suurendamiseks].

Portugal

- *Plano Estratégico de Iniciativas de Promoção da Empregabilidade Jovem «Impulso Jovem»*, 01/2017 [Noorte tööalase konkurentsivõime edendamise strateegiline kava „Impulso Jovem“, avaldatud jaanuaris 2017].

Slovakkia

- *Kontrola efektívnosti a účinnosti vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu na pripravenosť a uplatnenie absolventov vybraných vysokých škôl na trhu práce a plnenie vybraných ukazovateľov hospodárenia, študijného a učebného procesu*, január 2014 [Audit, milles käsitletakse valitud ülikoolide lõpetanute tööturul eduka osalemise ettevalmistamiseks eraldatud riigieelarve vahendite tõhusat ja tulemuslikku kasutamist ja valitud majandusnäitajate ning õppimis- ja õpetamisprotsessis kohaldatud näitajate saavutamist, avaldatud jaanuaris 2014].
- *Kontrola efektívnosti a účinnosti vynakladania prostriedkov štátneho rozpočtu na pripravenosť a uplatnenie absolventov vybraných stredných škôl na trhu práce a plnenie vybraných ukazovateľov hospodárenia, študijného a učebného procesu*, december 2013
- *Kontrola vybraných nástrojov aktívnej politiky trhu práce, nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania*, február 2013

Ühendkuningriik

- Väärtuse loomine õpipoisiõppe programmi kaudu, avaldatud septembris 2016
- Painslikkusefondi väärkasutamise uurimine Plaistows, avaldatud juulis 2016
- Hoolekandesüsteemi reform – saadud kogemused, avaldatud mais 2015
- Täiendava hariduse ja oskuste sektor: lihtsustamiskava elluviimine, avaldatud detsembris 2014

Euroopa Kontrollikoda

- ELi noortegarantii: esimesed sammud on tehtud, kuid ees ootavad rakendamisega seotud riskid, avaldatud märtsis 2015 (eriaruanne nr 3/2015)
- Komisjoni toetus noorte tegevusrühmadele: ESFi vahendite ümbersuunamine õnnestus, ent tulemustele keskendumine on ebapiisav, avaldatud detsembris 2015 (eriaruanne nr 17/2015)
- Noorte töötus: kas ELi poliitika on midagi muutnud? Hinnang noortegarantiile ja noorte tööhõive algatusele, avaldatud aprillis 2017 (eriaruanne nr 5/2017)

Võta ühendust ELiga

Isiklikult

Kõikjal Euroopa Liidus on sadu Europe Directi teabekeskusi. Teile lähima keskuse aadressi leiate: https://europa.eu/european-union/contact_et

Telefoni või e-postiga

Europe Direct on teenus, mis vastab Teie küsimustele Euroopa Liidu kohta. Teenusega saate ühendust võtta:

- helistades tasuta numbril: 00 800 6 7 8 9 10 11 (mõni operaator võib nende kõnede eest tasu võtta),
- helistades järgmisel tavanumbril: +32 22999696 või
- e-posti teel: https://europa.eu/european-union/contact_et

ELi käsitleva teabe leidmine

Veebis

Euroopa Liitu käsitlev teave on kõigis ELi ametlikes keeltes kättesaadav Euroopa veebisaidil: https://europa.eu/european-union/index_et

ELi väljaanded

Tasuta ja tasulisi ELi väljaandeid saab alla laadida või tellida järgmisel aadressil: <https://publications.europa.eu/et/publications>

Suuremas koguses tasuta väljaannete saamiseks võtke ühendust talitusega Europe Direct või oma kohaliku teabekeskusega (vt https://europa.eu/european-union/contact_et).

ELi õigus ja seonduvad dokumendid

ELi käsitleva õigusteabe, sealhulgas alates 1952. aastast kõigi ELi õigusaktide konsulteerimiseks kõigis ametlikes keeleversioonides vt EUR-Lex: <http://eur-lex.europa.eu>

ELi avatud andmed

ELi avatud andmete portaal (<http://data.europa.eu/euodp/et>) võimaldab juurdepääsu ELi andmekogudele. Andmeid saab tasuta alla laadida ja taaskasutada nii ärilisel kui ka mitteärilisel eesmärgil.

